

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 10 NOVEMBER 1918.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

En bok om Jenny Hasselqvist.

gör Goodwinbildernas sårmarke. De tre här meddelade reproduktionerna bekräfta detta. I fråga om texten har författarinnan på ett synnerligen lyckligt sätt gett en karaktäristisk dels af Jenny Hasselqvist och hennes konstnärliga arbete, dels i ett kapitel "Modern danskonst och den nya ryska baletten" skildrat reformatorerna, som bragt denna människokroppens plastiska uttrycksförmåga till dess nuvarande ståndpunkt. Fru Goodwin äger stor förtrogenhet med sitt ämne, hennes stil är färgrik, intelligent, stundom lyriskt schatterad, hvarför läsandet af boken, liksom

VI HA BÖCKER OM JENNY Lind — från och med denna månad ha vi också en bok om Jenny Hasselqvist. Hvad Jenny Lind gaf världen af besjälad skönhet i toner, så oförgätliga, att den nu lefvande generationen tycker sig höra dem klinga ur bladen i hennes biografier, det kanske Jenny Hasselqvist en dag kommer att ge i sin uttrycksfulla danskonst. För öfrigt har hon redan, trots de få år hon lyst som prima ballerina på vår operascen, skänkt oss bestående skönhetsintryck genom sitt konstnärliga allvar och sin anslutning till de reformidéer, som sträfva att lyfta danskonsten till det högre plan där den främst blir en spegling af mänskliga själsrörelser.

Boken om Jenny Hasselqvist ingår i serien "Publikens gunstlingar", som utgifves från Lars Hökerbergs förlag, och har sett dagen i dr Henry Buergel Goodwins vid det här laget europeiskt berömda ateljé. Fru Ida Goodwin har skrivit texten och dr Goodwin har illustrerat densamma med fotografier af danskonstnärinnan, fotografier rika på psykologiskt innehåll och omsvepta af den artistiska atmosfär, som ut-

åskådandet af bilderna framkallar en ogrumlad estetisk njutning.

Som prof på hennes ords grace vilja vi anföra nedanstående rader, hvari författarinnan berättar om Jenny Hasselqvist framför kameran. "Nu var hon 'helt med', ansiktet blommade upp, fick lefvande uttryck, hon fick kroppsmedvetande, elasticitet i hvarje fiber. Armarnas rörelser vibrerade ut i de känsliga fingrarna, domnade aldrig på halfva vägen, muskelspelet gaf lif i ljusreflexen på silkestrikåens hvita ytor, gaze-kjolen, "nestingen", lydde kroppen fullständigt, den slog ut som en solfjäder, burrade upp sig som en paradisfågel, slokade som måsvingar nära vattenytan. Ibland fick den kontur af en hvit azaleablom".

Fröken Hasselqvist har ej kunnat önska sig ett par med hennes eget fantasifulla temperament mera samstämda biografier.

Svanhufvud. — Civilporträtt. — Roccoco. — Goodwin kamerabilder.

Signe Hebbes memoarer.

På grundvalen af konstnärinnans muntliga berättelser nedskrifna af Hildur Dixelius-Breffner.

(Forts.)

FRÅN FINLAND RESTE SIGNE HEBBE — våren 69 — via Sverige till Paris, för att därifrån fortsätta till Genève, där hon var engagerad att sjunga Valentine i Hugenerna, Afrikanskan och Judinnan under "La belle Saison".

Från Paris tillskref hon gamle vännen Janne Höckert med begäran om projekt till Judinnans kostym. Höckert lämnar beredvilligt ett lika detaljeradt som charmant förslag till kostymen:

"Turban af fin hvit mouseline, bindes med svarta band af sammet, stora örhängen af stenar, perlor om halsen eller ock en gyllene kedja i enkla länkar. Underklädning af gul brocade med blommor på af samma färg med korta ärmar, vid hvilka äro fästade långa öppna ärmar af algieriskt tyg, hvarannan rand flor, hvarannan atlas inväfd med guld eller dylikt — "smaksak". Klädningen lång utan garnering, däröfver en sorts öfverklädning af grön silkessammet i icke alltför mörk färg, medan den då vid ljus ser ut som svart. Denna öfverklädning är öppen på sidorna, fästad med en rik agraff på skuldran och dito i sidan, samt ornerad med en kant af hvit atlas. Det måste ock vara broderadt med pärlor på ömse sidor och ornament i hörnen. Vidare ett echart af hvit atlas broderadt med guld och ljusviolett eller dylikt. Denna kostym kan, om blott tyget finnes att få, ganska väl förfärdigas i hemmet, i synnerhet om snitten blir gjord i Paris — för en nobel figur måste man där söka de finaste boulikerne, som också äro de dyraste, som du vet. Se här hvad jag håller för bäst för din figur, du bör blifva ställig!

Ritadt och skrifvet kl. 10 på kvällen efter att ha varit nödsakad att måla infill ¼ på 9 aftonen för att få luft å en tafra föreställande ett landskap uppifrån Dalarna. Måtte nu detta komma dig i handom och kostymen lyckas lika väl och visst som jag vet att du gör det.

Farväl, skön Signe! Helsa det herrliga Paris från en af dess varmaste beundrare, som der offrat åt konsten, skönheten och behagen. —

Kom snart igen till Kråkvinkel önskar och beder

Vännen
Janne Höckert.

Det var i Genève Signe Hebbe första gången sjöng Judinnan. Hon fick ingen orkesterrepetition på partiet, att det dock gick bra, berodde, enligt hennes eget påstående, till stor del på orkesteranförarens, den charmante mr Bergolones påpasslighet och skicklighet. Säsongen i Genève tillhör Signe Hebbes ljusaste artistminnen. "Glänsande recensioner, charmantha kamrater, allt idel solsken." Hon saknade blott i herrar kriticis loford ett erkännande af hennes uttal af franska språket, något för hvilket hon alltid var van att mottaga komplimanger. Då hon anmärkte detta till mr Bergolonne svarade denne: "Pardi — det är ej underligt — alla ta Er ju för fransyska."

Härliga vårdagar i Genèves omgifningar stråla ännu för Signe Hebbe i minnets ljus. Bl. a. slottet Mont Gosse, hvars musikaliske unge furste utöfvade en storartad gästfrihet emot den svenska sångerskan och hennes kamrater. I slottets park fanns en paviljong,

uppförd till Linnés ära och där bragtes alltid vid festligheterna Sverige en särskild hyllning.

11. Hos Maestro Lamperti i Milano.

Signe Hebbe grep alltid begärligt efter hvarje tillfälle till fortsatta studier. Så reste hon från Genève till Milano, till Lamperti, Tamberlicks, Cruvellis, Collinis, Teresia Stoltz m. fl. lärare.

"Lamperti hyllade helt och hållet den gamla italienska sångskolan, exakt tonansats, djupandning, tydligt textuttal, kraftig artikulation, legato, hvilket allt innefattas i Rossinis välkända råd: Ben attaccare, ben respirare, ben pronunciare e — sapra cantare."

"Tonerna måste vara som pärlorna på ett halsband, en enda pärlas rubbning sårar ögat, likaså örat om ej tonerna uppbäras lika af stödet. "L' appoggio", hvarförutan ingen kan bli en stor sångare — ej ens en andra rangens — är det viktigaste af allt."

Detta är också ett yttrande af Lamperti, i hvilket för öfrigt Signe Hebbe varmt instämmer.

En lektion för Lamperti.

"Una voce non molte forte ma sympatica, e intonata com' una campanella, anche bella pronuncia", så ljöd Lampertis dom, då Signe Hebbe profsjungit för honom. Och hon fick genast en lektion. Lamperti satt i skjortärmarna och lät under lektionens lopp servera sig en stor portion macaroni, hvars förtärande gaf honom ett utmärkt tillfälle att demonstrera sina sällsynt vackra händer, öfver hvilka han var mycket stolt. Ett par hönor spatserade kacklande omkring på golfvet, flera positiv spelade på en gång ute på gatan, i ett hörn snattrade en flock elever på olika tungomål och öfver allsammans ljödo klockorna från den närbelägna dömen. Detta öronbedöfvande larm, som tydligen hörde till vanligheten, verkade något enerverande på en nykomling, men "il maestro" lät sig ej bekomma. Liksom han hade öga blott för sina händer och sin macaroni hade han öra blott för sin elev. Och detta öra var mirakulöst fint. Och innan lektionen var slut fick eleven än en gång höra den komplimang som så mycket glädde henne och som på den milanesiska dialekten klingade så vackert: "intonata com' una campanella".

"Mio Violino".

Det var en lifen spanska, knappt fyllda femton år som af Lamperti hedrades med namnet "mio violino".

Hennes utseende var måhända en smula för vekt för att kallas typiskt spanskt, hennes röst var heller icke stor, men då hon sjöng var det som änglalåt. Hon ackompanjerade sig alltid utantill vare sig det gällde sånger eller visor. Den stora arian ur Traviata var ett lekverk för henne och hon sjöng den "perfetto! perfetto!"

Men härligast sjöng hon andlig musik, sånger af Pergolese och Mercadante. Då var det tyst, så tyst som det kunde vara i Maestro Lampertis "studio", Lamperti glömde t. o. m. sina macaroni, han njöt som mästaren som anar det fullkomliga. Då sången tystnat nickade han alltid mot sin lilla elev: "mio violino".

Den tyska primadonnan.

Hon kom charmant, med divalater och exekverade en sång som Signe Hebbe nämner "böl". Lampertis fina, hvita fingrar fladdrade i nervositet som lärkvingar. Då sångerskan slutat sitt nummer flög den bruna rökåppen, som Lamperti alltid hade i handen — då han ej åt macaroni — med en kraftig smäll på flygeln — där talrika ärr vittnade om att det ej var första gången den placerats där, och Lampertis blixtrande ögon mötte sångerskan: "Cante com' una bestia."

Primadonnan blir själfallet högst förnämad.

"Publiken i Berlin har mycket applåderat min sång".

"Il publico di Berlino anche una bestia." Primadonnan draperade sig i sin svarta sammetskappa och — försvann. Medan Lamperti i fullt uppror for med sina hvita fingrar genom sitt hår och fräste: "Gallina! Gallina!"

12. Åter i Stockholm.

Konsert i Jacobs kyrka till förmån för sårade franska krigare.

Efter ett gästspel i Palermo, där teaterförhållandena dock voro ofrefliga, och en turistfärd genom Italien hvarunder de flesta af dess större städer besöktes, drog Signe Hebbe åter mot Norden och hemlandet.

Lördagen den 18 mars 1871 blef för Signe Hebbe en kär minnesdag. Hennes stora på sin tid mycket omtalade konsert till förmån för sårade franska krigare gick då af stapeln i Jacobs kyrka. Frankrike var, liksom det alltid förblifvit det, hennes andliga fosterland och hennes hjärta var vid denna tid brinnande för dess så dystra öde. Operans förnämsta artister, fru Michaëli, Arnoldson, Norman, samt italienske tenoren Ambrosi biträdde vid konserten. Kyrkan var fylld till sista plats. Bland annat utfördes Foronis mässa, den sista af den geniale, alltför tidigt bortgångne kompositörens skapelser. Mässan var katolska kyrkans i Stockholm tillhörighet och hade aldrig förut varit uppförd utanför denna. Med fru Michaëlis vackra stämma i hufvudpartiet fillvann den sig liksom konserten i sin helhet största intresse af publiken, som fyllde kyrkan till sista plats.

Alla tidningar lämnade gratis rum för annonserna. Kyrkan uppläts utan afgift, artisterna biträdde gratis, endast k. teaterns orkesterns pensionskassa fordrade 150 riksdaler för det hr Norman anförde mässan. Signe Hebbe kunde trots det låga biljettpriset "1 Rdr" öfverlämna en summa af 2,000 frcs. till franska ministern. Sällan har väl en tacksamhetens och medkänslans gård öfverlämnats med varmare hjärta!

Fransk minister i Stockholm var vid denna tid H. Fournier. Han och hans familj visade vid detta tillfälle, liksom allt framgent Signe Hebbe förbindligaste älskvärdhet och gjorde efter sin återkomst till Frankrike allt för att där väcka och stärka intresset för henne både som person och konstnärinna.

13. Åter till Paris.

Vintern 70-71 sjöng Signe Hebbe vid Stockholmsoperan bl. a. roller Afrikanskan och Violetta i La Traviata. På sommaren uppslod hos henne önskan att komma till Paris för att för Ambroise Thomas instudera huf-

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45 Stockholm.

Redaktionen: kl. 10-4. Expeditionen: kl. 9-5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11-1. Annonsskont.: kl. 9-5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Upplaga B, med julnummer:	Upplaga A, utan julnummer:	Uppl. C, praktuppl. med julnr.:
Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal ... » 7:60	Half år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Kvartal » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Kvartal » 3:25	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre efter text.	Utländska annonser:
45 öre å textida.	45 öre eft. text. 50 öre
20 % förhöjning för särskildt begärd plats	å textsida, 20 % förh.
	för särsk. begärd plats.

vudpartiet i hans nya opera Mignon, hvilken under vintern gjort succès bl. a. i Berlin. På till teaterdirektören hofmarskalken af Edholm gjord framställan om ledighet till 1 dec. erhöi Signe Hebbe följande älskvärda svar:

"Min bästa mamsell Hebbe.

— — — Utan att vilja smicka, ett fel hvartill jag tillfölje af min befattning annars lätt skulle kunna hemfalla, kan jag icke underlåta att göra Eder en stor kompliment för Era bref. Dessa göra mig ett verkligt nöje. Jag måste under läsningen ofrivilligt se upp framför mig för att öfvertyga mig, att inte brefskrifverskan sitter midt emot mig med all sin liflighet, och sin hängifvenhet för sin konst, sin själfullhet. Det ligger en farlig makt i dessa runor och jag börjar tro, att det vore bäst att göra upp affären med Er då jag har brådtom på teaterkansliet än då de där små breffen ligga och reta mig på skrifbordet — och det hjälper inte, att jag sluter in dem i portfeuillen — de lämna mig ingen fred förrän jag besvarat dem just efter Eder önskan.

Således: får gå för november. Res i Guds namn till Paris och tag hem de märkvärdiga rese — nej — kostymkofferarne, om "la communarde" har kunnat lämna dem i fred. — — —"

På från Paris framställd begäran om permissionens utsträckande till 15:de januari svarar den charmante hofmarskalken-direktören:

Min goda Mille Hebbe!

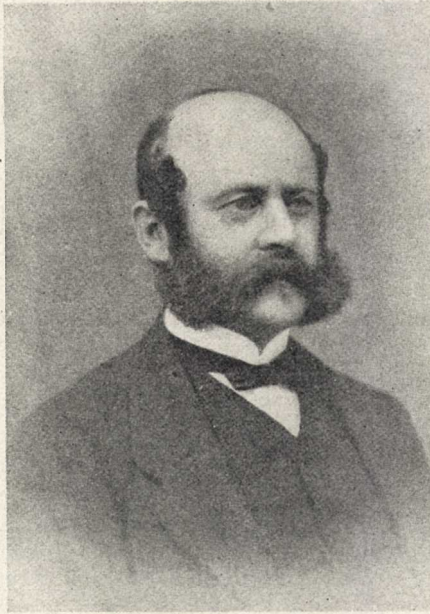
Som ett ringa bevis på min tacksamhet för det i dag erhållna intressanta brevet från Paris, måste jag väl bevilja permissionens förlängning till den 15 januari, helst jag är öfvertygad om att vår teaters intressen ses väl till godo äfven till följe af den uppskjutna hemresan. Säkert går underhandlingen med M:r Thomas förträffligt med en sådan ambassadrice som Ni, min fröken, och att de förtjusande toiletterna vid hemkomsten komma att göra vår publik mer än vanligt yr i hufvudet; därom hyser jag ej det minsta tvifvel. Au revoir således d. 15, laddad med nya pjeser, musik, charmanta kostymer, framförallt cherubin, för att icke tala om god disposition och allt annat godt på det nya året. "La robe empire" får väl äfven tagas med hem, ehuru jag för min del gärna skulle se att den behöfdes på stället, ty förr torde det ändå ej bli lugnt i det i trasor slitna landet. — — — Jag hinner nu ej mer än att önska Er ett godt slut på detta märkvärdiga år 1871, till hvilken önskan jag med stort nöje lägger uttrycken af min tacksamhet för mig under detsamma bevisad välvilja och vänskap, samt för ett godt nytt år, med helsa och lagrar, framgång och lycka med högaktning och tillgifvenhet

ödmjukast
ERIK AF EDHOLM.

14. Hos Ambroise Thomas.

Samtidigt med Signe Hebbe instuderade Emma Albani, den berömda italienska sångerskan, då engagerad i London, Mignons parti för kompositören.

Ambroise Thomas var "synnerligen difficile". Signe Hebbe fick sjunga romansen trettio gånger innan han var belåten. Om recitationen uttalade han sig kort: "C'est parfait." Han var som människa synnerligen älskvärd. Signe Hebbe var ofta inbjuden till hans musikaffnar och hedrades af honom med namnet "enfant de la maison".

Erik af Edholm.

Mignonpremiären i Stockholm.

Det var i mars 1873 Mignon presenterades för stockholmspubliken.

Ida Basilier uppbar Philines roll, Arnoldson Wilhelms, herr Sandström Lotarios, herr Arlberg Laertes'.

Om Signe Hebbes Mignon skref professor Wilhelm Bauck, efter att ha talat om operans samhörighet med Goethes Mignon, "den luftigaste etergestalt som skalden skapat och kallat ett mellanting af den rafelitiska madonnan och Murillos Tiggargosse."

"Men denna Mignon vill ej läsas, hon vill skådas, vill röra genom de tårar vi se henne gjuta, genom den förtviflan som skakar hennes innersta, den sällhet som förklarar hennes drag, hon vill röra genom tonens mest välfaliga och glödande accenter — med ett ord ungefär som fröken Hebbe försinnligar denna poetiska fantasiebild. Det är en under långa år hemligt förande smärta, åt hvilken hon i sina svar på Wilhelms frågor skänker detta i sin entonighet så djupt skakande uttryck, det är det naiva naturbarnets fåfänga

Herman Säterberg.

och lekfullhet, som yfrar sig i andra aktens början och som uti utstyrseln i Philines granna morgondragt, på en gång gör en så komisk och gripande effekt, det är slutligen svartsjukans förut okända glöd, som hon låter uppflamma i hela den styrka, som bor inom ett sydländskt bröst. Intressantast är den så fint nyanserade öfvergången från den trilska taffarbytingen, som med fliken af sin kappa gnuggar sömnen ur ögonen, till den ädla gestalt som i sista akten möter oss — från Murillos till Rafaels bild."

Efter premiären blef Ambroise Thomas af innehafvarne af hufvudrollen telegrafiskt underrättad om "le succès".

Kort därefter mottog Signe Hebbe följande bref från kompositören.

Chère Mademoiselle.

Bortrest från Paris under några dagar har jag icke kunnat förr säga Er hur rörd jag är öfver Eder älskvärda bref. Jag blef mycket glad att af Er höra Mignons succès i Stockholm, en succès, till hvilken Ni i så hög grad bidragit. Var god framför till de utmärkte artister, som tagit del i utförandet af mitt arbete och mottag för Er själf, chère mademoiselle, med mina uppriktiga lyckönskningar, försäkran om min varma tillgifvenhet.

Ambroise Thomas."

Efter Mignonpremiären följde ett af de så vanliga angenäma "nachspielen" i det Hebbeska hemmet på Trädgårdsgatan. Wendela Hebbe var alljämt samma charmerande ungdomliga värdinna, kring hvilken dotterns kamrater alltid med förtjusning samlade sig. Ofta föredrogs sådana kvällar någon ny liten komposition af fru Hebbe, eller någon "polska", till hvilken hon med sin utmärkte talang för folkvisans genre saft ord.

En samling af fru Hebbes visor och polskor hade en tid förut utgifvits under den gemensamma titeln "Perlbandet". Häftet är tillägnadt Jenny Lind, som själf ofta haft de små kompositionerna på sitt program, med ett poem af Herman Säterberg, som filltalar sångerskan med följande vackra ord.

"Fjärran i skog"... Minns du den sång?
Sjunger du den än någon gång?
Då, medan sången, så underbar,
Klingar, mot Norden din tanke far.

Minns du hur skön Mälarens strand
Låg i sin skrud? Vågor och land
Höjde sin värsång mot "fjärran skog",
Jenny, du minns det — du minns det nog!

Minns du vårt lands hemfödda sång,
Djup som en elf, stolt i sin gång?
Ingen den tolkat som du så skönt;
Derför med dig blef den lagerkrönt.

Tonernas lif, tonernas själ —
Ingen som du känt dem så väl.
Toner som klinga man hör ännu, —
Toner som glöda dem fick blott du!

Länder och folk hyllade dig,
Ära och guld krönte din stig.
Äran behöll du; med guldets skaff
Lyste du armodets mörka natt.

Är efter år komma och gå;
Snillels triumf lever ändå.
Troget som perlan i djupets hamn
Hvilar ditt minne i Sveas famn.

15. I London.

Hos Jenny Lind.

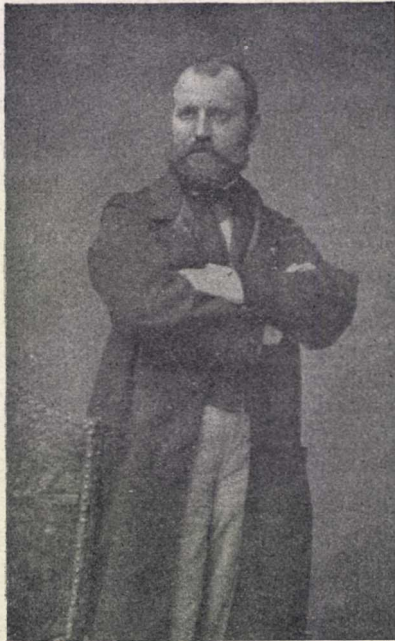
Våren 1874 hillbringade Signe Hebbe några veckor i London.

Det var på en soaré hos svenske ministern Hochschild hon första gången sammanträdde med Jenny Lind.

Signe Hebbe påstår att Jenny Linds sätt

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
8:de upplagan nu utkommen.
AT
ELISABETH ÖSTMAN. Pris kr. 7: — inbunden. — — —

Konstfliten Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.
Försäljningslokaler: Gamla Högskolan — — — Göteborg.

Charles Gounod.

gentemot främlingar egentligen icke var hvad man kallar vinnande. Det var något mycket reserveradt öfver henne, man fick det intrycket att namn och relationer icke betydde något för henne. I de stora lugna, grå ögonen låg ett uttryck af att hon icke lät sig dupera, att den sista instansen för hennes värdesättning af människor alltid var hennes eget af intet oväsentligt yttre influeradt omdöme. Hon hade ett sätt att mottaga komplimanger, som verkade att den komplimenterande lätt kom af sig vid ingången. Men man älskade henne från första ögonblicket; hon var en makt som personlighet liksom hon var det som konstnärinna.

Signe Hebbe säger att Jenny Lind då hon satt, ännu gärna osökt intog den ställning, som hennes biografer påstå var så vanlig och naturlig för henne i hennes yngre år, den med händerna knäppta i knäet och ansiktet något lyftadt, för öfrigt den ställning hon intar på Magnus porträtt.

Under deras samtal sade Signe Hebbe att hon haft nöjet att höra mrs Goldschmidt vintern 54 vid hennes sista konserter i Berlin.

"Det är inte möjligt — då var mamsell Hebbe helt visst inte född."

Signe Hebbe kunde emellertid försäkra, att hon icke blott var född, utan äfven hunnit med att bli femton år.

"Jag kan räkna upp allt hvad ni sjöng och äfven i detalj beskrifva huru ni var klädd."

Det blef öfverenskommet att Signe Hebbe skulle göra Jenny Lind ett besök och några dagar senare mottog hon en biljett från konstnärinnan, däri hon ber henne vara välkommen till frukost följande torsdag.

Det var den 11:te juni, en bedårande vacker morgon Signe Hebbe anträdde färden ut till Puttenham. Jenny Lind hade i sin biljett särskildt uppmanat henne, att "komma så tidigt, att vägen till Oak Lee ej blir för het."

Då Signe Hebbe gick sandgången upp mot villan, som var helt täckt af rosor och grönt såg hon en sällsynt vacker sten, som hon tog med sig. Dörrarna stodo öppna till entrén och hallen och Signe Hebbe stod ett ögonblick ensam därinne. Hemmet syntes henne enkelt, prägladt af en smakfull rofylld trefnad. Så såg hon Jenny Lind komma genom den öppna alkovdörren från trädgården. Hon bar en stor trädgårdsros och var iklädd en gammal hatt, en riktig kråkskräm som var allt annat än klädsam. Hon hälsade vän-

ligt sin gäst; denna visade intresserad den vackra sten hon hittat. Hvad det var som i detta särskildt tilltalade Jenny Lind, har Signe Hebbe aldrig förstått, men hon var från och med detta ögonblick helt förändrad, glad, hjärtlig, otvungen, oändligt vinnande i sin enkla naturlighet.

Och snart satt hon vid pianot — Hon sjöng först visan ur Puritanerna. "Så snart hon började sjunga blef hon skön; hennes ansikte blef som förklaradt."

Så talade man musik. Signe Hebbe frågade om det var möjligt att hon på höga C-ett i Normarecitativet kunde sjunga "zersplittre" — "och så drog hon till med ett "zersplittre" så att jag höll på att trilla af stolen". Hon sjöng en kromatisk skala i två oktaver upp och ner från låga ess till höga ess. "Ja, sången är något tekniskt men lika mycket något moraliskt," yttrade hon i detta sammanhang. "Jag har haft svårt för allt — jag har fått arbeta mig till allt," yttrade hon äfven, hvarpå Signe Hebbe genmälde: "Till allt, utom till snillet."

Hon bad Signe Hebbe sjunga något, hvilken begäran denna med tacksamhet uppfyllde, under förhoppning om att få mottaga anvisningar och goda råd. Detta fick hon äfven, hon minnes särskildt att Jenny Lind varnade henne för att "se för högt", ett fel som hon funnit hos så många sångare och sångerskor.

Hon talade om fru Michaëli, som hon mycket värderade. "Om hon stannat i London som oratoriesångerska skulle hon ha samlat en stor förmögenhet."

Så började hon åter sjunga. Nära en hel timma lät hon sin beundrande landsmaninna njuta af sin sällsporda konst. Hon sjöng arior och svenska folkvisor — "man tänkte inte på om hon var ung eller gammal, ful eller vacker — om hennes röst var liten eller stor, man kände blott att man lyssnade till något underbart — det slutade med att jag låg med hufvudet i hennes knä och grät. Och moderligt som blott en god kvinna kan det, strök hon mitt hår. "Men nu ska vi gå in och få oss litet mat," sade hon så plötsligt och reste sig och tog sin gäst med sig in i matsalen. Vid bordet bad hon Signe Hebbe särskildt lägga märke till mesosten som var äkta svensk sådan och — filbunken!

Signe Hebbe frågade om hennes dotter, om hon hade röst. "Ja, hon har en duktig röst, men den är inte vacker." Hon talade om teatern och teaterlivet. "Det jaktar, splittrar, man lefver som på en vulkan — jag har vid mina besök i Stockholm aldrig kunna gå förbi Kungl. teatern utan att känna kalla kårar efter ryggraden."

Jenny Lind var upptagen klockan ett, hvarför Signe Hebbe sade farväl strax efter lunchen. Jenny Lind följde henne öfver hallen och stannade i solljuset i den öppna dörren.

"Hälsa hem!" hviskade hon.

Charles Gounod.

Det var under samma Londonvistelse Signe Hebbe genomgick Margaretas roll för Gounod. Han påstod att Signe Hebbe hade pre-

De blindas lotteri

är i hög grad förtjänt af allmänhetens uppmärksamhet. Behållningen af detsamma tillfaller dels medellösa arbetslösa blinda — arbetslösa på grund af den nu rådande materialbristen — dels ett hvilohem för blinda. Bland hufvudvinsterna märkas jordegendomar för respektive 15,000 och 14,900 kronor m. m. Lotternas pris är kr. 2:10 och Lotteristyrelsens adress Riddargatan 12, Stockholm.

Ambroise Thomas.

cis "le type" för Margareta och var mycket vänlig och uppmuntrande.

Gounod bodde hos en herr och fru Welden och det var i herrskapet Weldens salong hans bekanta fyra-matinéer ägde rum. Signe Hebbe inbjöds till dessa och har därifrån de behagligaste minnen. Gounod ackompanjerade själf utmärkt och föredrog — nästan utan röst — sina romanser på ett förstklassigt sätt — legato och med en frasering som mången sångare med stor röst kunnat afundas honom.

Fru Welden var en mycket god sångerska, i synnerhet var hon lycklig i folkandet af Gounods kompositioner, framför allt hans romanser. En af dessa som hon ofta sjöng var: "La question d'enfant." "Hon sjöng den förtjusande och en passus där kom mig alltid ofelbart att gråta. Gounod skämtade däröfver, "la, voilà partie", hviskade han alltid vid detta ställe."

Flera år senare, våren 1880, återsåg Signe Hebbe Gounod i Paris. Hon öfvervar då vigselakten mellan hans son Jean och en ung fransyska mademoiselle Alice Jolland i kyrkan De la Trinité. Detta tillfälle blef minnesvärdt, dels genom den mängd celebriteter inom konstens och litteraturens värld som voro till synes dels genom den musikaliska högtidsstund akten blef. Bland gästerna syntes madamerne Patti, Carvalho, Krantz, Messieurs Ambroise Thomas, Massenet, Lefevre, Saint Saëns, Dumas, Augier, Sardou. Men allas ögon drogos dock till brudgummens fader; med sin resliga hållning, sin höga pannna, sina stora grå ögon, sitt långa, böljande grå skägg var han imposant.

Musiken anfördes af kapellmästaren vid Opera Comique och bestod af idel tonverk af Gounod, däribland gifvetvis hans 'Ave Maria'.

Ave Maria sjöngs särdeles vackert af monsieur Tallasac från Opera Comique. Signe Hebbe satt dock och tänkte att detta stycke bättre lämpar sig för en kvinnoröst, hvilken anmärkning hon också senare uttalade. Hon upplystes emellertid då om att det i Trinité-kyrkan icke är lofligt för det svaga könet att upplåta sin mun, en upplysning som bragte Signe Hebbe i oppositoin, då hon just i dagarna läst monseieur Jocolliot, som i sin La bible dans l'Inde låter förstå att t. o. m. "hedningarne" kommit till insikt om, att kvinnan måste blanda sin röst med mannens, om lofsången skall upptagas med välbehag.

(Forts.)

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbiltyger, Kud-dar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos
A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker :- LUND.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Norrskan öfver staden. Af Harry Blomberg.

DET SKÖT UPP likt en raket, och jag blef stående som stel i den mänskoflod som forsade förbi. Och ur strömmen som i drömmen ringde spårvagnsklockors spel som ackord i en förvirrad symfoni. Öfver husen fändes tusen hvita skymningsstjärnors ljus, blåsten dansade vid gatmusikens takt. Men som sprakande raketer öfver stadens mörka hus stod ett norrskan i sin skälfvande makt.

Det skrek till nånstans inom mig som ett vildt och ödsligt tjut, som jag hört men som jag glömt för längesen. Jag sprang rusig genom gatorna från stadens tullar ut, som jag dragits mot dess svafvelbleka sken. Som jag följt en vild galopp i en förhäxad spökdjurstropp sprang jag flämtande till berget, och jag såg hela rymden från dess topp i blåa flammor slungas opp och vibrera i en evigt större våg.

Likt en skur af svärd och pilar, som en här af höjda spjut genom vinterrymdens skymning stormat an, likt ett jättebatteri, som bröstat upp och ger salut — så i norr det stora skenet stod och brann. Som miljoner armar vinkat mig ur vinterödslig nord, sträcktes flammorna välkomnande mig mot. Och i längtan utan ord föll jag ner på snöig jord och jag grät lik en som böjer sig i bot.

Det sprang upp en dörr inom mig och jag hörde som ett sus från en sträng som börjar skälftva af sig själf, och det steg tills jag förnam de stora skogars tunga brus och ackord af vilda forsar i en älf. Det var vinterstormars hvin och det var droppar som af fö. när en marsdag blåser gryningens fanfar, det var köldskott ifrån träd inunder mänskensnätters snö och från is som under stjärnljus ligger klar.

Å, därborta, där står skenet öfver äfventyrens land och jag vet att till ett tecken är det fändt. Jag vill ropa som en varg i dina flammors bleka brand, ty så gränslös har min längtan aldrig bränt. Jag vill störta öfver strömmarna tills skogarna jag når, jag vill susa öfver skaren i ditt sken, och i namnlös lycka drömma vid en eld i dina snår under frostnattklara stjärnorna allen!

Ty hvad hjälper det att spjärna, när af evighet man bär som en gnista af ett norrskan i sin själf! Se den gnistan står och skälftver hvar i världen än man är och drar evigt emot polen likaväl. Den som kysst hvar markens ört och hvarje markens djur har smekt och vid ödemarkens källa fått sitt dop, han skall längta intill döden till det rike han har ägt och som kallar med ett outgrundligt rop.

Men i staden ringde klockorna, och mänskofloden flöt som en smutsflod öfver moddig makadam, och de stirrade i sten, som låg beklämmande och blöt, och de bråskade, som hunne de ej fram. Lik en jättelemmels vandring under gasens gula ljus gingo mänskorna vid häxmusikens takt. Men med tusen hvassa klingor öfver stadens mörka hus stod ett norrskan i sin hotande prakt.

Kerstin Hesselgren.

Fanny Hjelm

Sigrid Hartman.

Eva Wängström.

Edith Löfstedt.

Senta Smedberg-Chrysanter.

MEDALJEN ILLIS QUORUM MERUERE LABORES i guld af femte storleken har tilldelats yrkesinspektrisen fröken Kerstin Hesselgren, hvars insatser på olika sociala arbetsområden äro af stor betydelse. Hon är den första kvinnliga yrkesinspektören i Sverige, och har tagit initiativ bl. a. till matlagingskurser för husmödrar, ordnat och ledt kurser för fattigvårdare och ledt C. S. A:s sociala utbildningskurs. Hon är äfven medlem i F. H. K:s kvinnoråd och har nedlagt ett värdefullt arbete mot dyrtiden.

Sextio år fyllde den 6 november målarinnan fröken Fanny Hjelm.

Född i Stockholm, ägnade hon sig efter studier vid konstakademien åt porträttmålning först i olja och pastell, men har sedermera öfvergått till hufvudsakligen miniatyrmålning.

Det är en stor samling miniatyrporträtt Fanny Hjelm under årens lopp utfört såväl inom Sverige som utomlands. Och att intresset för denna hos oss en tid nästan förgättna konstart återuppsått, är till en stor del hennes förtjänst.

Som personlighet blid, älskvärd och anspråklös har hon vunnit talrika vänner, och många voro de välönskningar, som på sextiårsdagen sändes vännen och konstnärinnan med förhoppning, att det måtte förunnas henne ännu många år af hälsa och obruten arbetskraft.

Som ett bland de i dessa dagar talrika offren för spanska sjukan afled för ett par veckor sedan

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

fru Sigrid Hartman, maka till fabrikören Frits Hartman i Hallsberg.

Då hon inom Hallsbergs köping, det samhälle, hon de senare åren tillhört, varit intresserad och gagnariskt verksam i företag af allmännyttig och idéell art, är det ej enbart inom kretsen af hennes närmaste, som hon lämnar ett stort tomrum och på samma gång ett lustigt minne. Det goda hjärtat och den hjälpsamma handen, komma att saknas af många fattig, liksom det arbete hon nedlagt inom kretsforeningen af Röda Korset, inom djurskyddsforeningen och foreningen "Värnlösas vänner" i egenskap af sekreterare och ordförande, på hennes graf skall minna om en dugande, aktad och hjärtegod människa och samhällsmedlem.

Nyligen afled i Alingsås fröken Eva Wängström delagarinna i den därstädes välkända manufaktur- och kortvarufirman med samma namn. Föken W. stod ännu i sin fulla kraft, då ett elakartadt sarkom för några år tillbaka bröt henne. Efter femårigt, tåligt buret lidande, kom döden till sist som befriare.

För den allmänhet, hvilken under fröken W:s ännu friska dagar affärsvägen kom i beröring med henne, står hon genom alltid visadt tillmötesgående och tjänstaktighet kvar i det bästa minne. Och

inom syskonkretsen, som nu närmast står sörjande vid hennes bår, blir tomrummet stort, ty den bortgångnas blida sinnelag gjorde henne gifvetvis till centrum inom familjekretsen.

Edith Löfstedt blef bara 26 år gammal. Student år 1912, inskrefs hon året därpå vid Lunds universitet. Sin kandidatexamen — med humanistiska ämnen — hade hon aflagt och var just färdig för fil. ämbetsexamen, då den korta sjukdom kom, som tog hennes lif. Hon hade i september tillträdt en lärarinneplats vid Ebba Lundbergs flickskola i Helsingborg.

Detta blott några yttre konturer. Därinom rymmes så mycket af sol och lycka, af arbetsglädje och arbetsresultat, af kamp och seger, som kan höra med till en ung studentskas lif. Edith Löfstedt stängde sig ej inne med sina böcker. Väl har den, som skriver dessa rader, många höst- eller värkväll glidit in genom hennes dörr och funnit sig midt i det goda forskararbetets värld, där det är högt till taket och den unga energien bär upp pelarne. Vid sitt skrifbord saft hon då, Edith Löfstedt, och lampan sände floder af varmt ljus öfver den lustigt brokiga och rosiga gamla mormorssjal, som så ofta hängde öfver hennes axlar.

Men jag har också sett henne, då mormors-sjalen var kastad och studentskans hvita adelsmärke bars högt och stolt. Läsåret 1915—16 var hon Lunds Kvinnliga studentförenings-ordförande. För tillkomsten af vårt kvinnliga studenthem

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

Ansvars-, Garanti-, Glas-, Inbrotts-, Maskin-, Olycksfall-, Sjuk-, Rån- och Vattenledningsskade-försäkringar.

Huvudkontor: Smålandsgatan 4.

Namnanrop: "Globus".

GLOBUS

arbetade hon med hela sin unga kraft. Hon fick ju också glädjen att se detta förverkligadt och var själf till sin död medlem af hemmets styrelse.
EMMY NYMAN.

De många grafvarna.

af GUNHILD PALMÆR.

I Örebro afled nyligen fru Senta Smedberg-Chrysanter, hvars rika, af uppoffrande människokärlek fyllda lifsgärning länge skall bevaras i minnet af det samhälle, där hon under en följd af år verkade. Bördig från Malmö, där hon föddes 1880, genomgick hon Landskrona folkskoleläraryrkesseminarium och blef därefter lärarinna i Malmö. Genom sitt 1910 ingångna äktenskap med apotekare T. Chrysanter i Örebro blef hon bosatt därstädes. Redan 1914 var hon änka och i hemmet icke ägande någon, åt hvilken hon kunde ägna sina kärleksfulla omsorger, sätte hon sig nu som mål att vårda fattiga och sjuka och utbildade sig för den skull vid lasarettet i Örebro och Södertälje. I egenskap af s. k. "hjälpssystem" mottog hon kallelsen att inträda som sjuksköterska på invaliditagen, ett värf, som hon trots sin svaga hälsa fyllde med bieder. I Örebro ägnade hon sitt varma intresse åt Frivilliga fattigvården och till Svenska Röda korsets Örebro-krets, af hvars styrelse hon var medlem, skänkte hon storartade gåvor. Med hjältemod och kärleksfull energi ägnade hon sig åt vården af spanska sjukans offer, tills hon plötsligt själf fälldes af den hemska farsoten och gick bort efter några dagars svårt lidande. Hon efterlämnar minnet af en på hufvudets och hjärtats vägnar rikt begåfvad kvinna och tusenden välsigna henne för allt hvad hon uträttat.

En tysk mor,

som fyra år haft sina båda söner vid fronten åter genom Sverige — där hon har vännor — denna hälsning till sina systrar i alla land:

UR EN DYSTER NATTS MÖRKER LYSER EN söndag fram, ljusfylld som en af de dagar då våren varder till, ljus genom den inre sol, som nu öfverstrålar allt från det enda ordet: fred.

Anade vi hvilken mäktig kraft som lefver i detta ord? Visste vi hvad det betydde för världen att sakna freden, ur hvars hägn vi tanklöst och omedvetet störtade oss?

Visserligen är vägen ännu brant och ett kaos af bergskredets massor fyller den. Visserligen kommer många gånger det längtande hjärtat att se utsikten spärrad eller vägens många krökar föra bort från i stället för fram till målet. Men trots människornas vansinniga blindhet, dårskap och grymhet böjer sig freden strålande god, medlidfull mot oss. Stackars bländade människosjäl, skolen! äga kraft kvar att omsluta freden? Kraft till glädje? Den jublande barnglädjen är död för oss alla. Det finnes endast kvar en möjlighet att glädja sig: med den smärtfyllda känsla, som är så mörk af vemod, att vi icke kunna urskilja hvar glädjen och sorgen mötas. Men ett veta vi: att freden skall nå våra fordom glada barn, som måste ge sig åt det öde i hvilket mänsklighetens villor störtat folken. Barnen, öfver vilkas arma kroppar och själar helvetet brusat fram och åter — och åter och åter — förstörande allt, som var gudomligt inom dem och för dem — barnen, dessa de mänskliga villornas offer, skola nu få fred! Fred skola alla de finna, som blifvit drifna bort från vården af hvar sin lefnads åker; från lycka och hem, från älskade väsen, från mödrar, hustrur, barn. Därute i den krigsfårade jorden ha de alla väntat på freden. Nu skola de finna den.

Fred skola vi finna, vi kvinnor, som nu måst vandra fredlösa emedan våra stämmor aldrig höjde sig med kraft för freden medan ännu tid var. Doff tona ännu de båda stafvelserna freden. Det är på oss det beror om af de dofva tonerna en melodi skall dans, som kan få världens själ att förgäta det som varit. Vi kvinnor måste försona att de unga därute måste dö. Försona genom ett väldigt, ett glödande varmt arbete för freden. Att ofriden blindt fick krossa de unga lifven däri ha vi kvinnor alla skuld. Vi kvinnor kunna endast nå freden — den verkliga freden — om vi bilda en världsomspännande kedja från nation till nation, om vi fast trycka hvarandras händer un-

DE SISTA LÖFVEN FALLA I HÖSTKVALLEN, skymningen sjunker tätare omkring kyrkogården, kullarna därinne försvinna småningom i mörkret.

Två män stiga ut genom grindarna och gå med trötta steg mot hemmet — en lång, en ansträngande dag ligger bakom dem, lång har kistornas rad varit och många spadtag ha de tagit, innan de fått dem täckta med mull, gömda undan de kvarblifnas blickar, nu längta också de till hvila efter dagens id.

Ensam vid en kulle dröjer en gestalt, en kvinna i släpande sorgslöja sitter hopsjunken på marken, till synes utan tanke på mörker och höstkyla, ensamhet och dödens närhet. Hon håller händerna för ögonen, som gällde det att utestänga hvarje kontur från yttervärlden, gestaltens orörlighet talar om, att här är en, hvars själs öra är spändt till lystring inför röster, som tala utan ord. Hon bär en stor sorg i hjärtat, ljuset i hennes lif synes slocknadt, men hon hör ej till dem, för hvilka smärtan kom som ett förut okänt ondt, hon vet, att "lidande hör lifvet till", och hon söker icke döfva sorgen, icke glömma dödens grepp — hvad hon åtrår är klarhet öfver dödens innebörd, därför sitter hon här på denna dödens plats och lyssnar. Det är inte första gången, hon stannat här — men för hvarje gång har hon väntat stegen hemåt, till tomheten, som väntar, med en förnimelse af, att hit måste hon återvända, här kommer en dag strålen från sanningen hon söker, att tränga igenom sorgens natt, lika säkert som dagen i morgon skall breda sig öfver kullarnas fält härinne.

Hvad säga rösterna i hennes själ, tala de icke denna kväll mer förnimbart än någonsin förr — skulle timman vara slagen, då strålen från sanningens ljus får lysa till därinne i verklig, öfversvinnlig klarhet?

"Människorna sörja," säga de. "Människorna gråta i sorg eller stelna i förtviflan, där döden går fram — hvarför göra de så? Känna människorna icke sitt eget väsen, kunna de ej lära sig känna det? Fatta de icke den lefvande gnistan i sitt inre, veta de ej, att den gnistan icke kan dö, därför att den är utgången ur sammanhanget med det ursprungliga, ämnad att dit återvända en gång, icke som "gnista" längre, men som medveten, strålande evighetsvarelse?"

Dithän är vägen lång, "så tala själens röster i tystnadens ro till henne som lyssnar, — hur lång, beror på människorna själfva — och många steg få tagas, många utvecklingsstadier pröfvas, innan vandringen slutats, målet nåtts. I skola går människovarelsen, genom olika klasser arbetar han sig fram, om "döden", som vi kalla det, kommer tidigt eller sent, så minns: den är intet annat än en öfvergång från en af lifvets klasser till en annan, och missunna icke dem, som fingo flytta före dig!

der löftet: att gemensamt arbeta för det gemensamma målet!

Genom fred till freden!

I dag om någonsin är vår dag kommen.

I dag skola männen icke längre kunna utskrafta oss. I dag hafva fyra år af marterfyllda upplevelser inbränt i männens hjärta: att freden icke är en fantasi, att en varaktig fred måste bli verklighet, skapad af alla lefvande krafter, ty endast lifvet skapar lif.

Tyska kvinnor räcka nu Eder, kvinnor i alla folk, handen för att gemensamt skapa en ny själ åt världen, en själ där freden råder.

MARGARETHA SCHURGAST.

"Skilsmässan är tung, säger du, saknaden gränslös, det rifver och sliter i hjärterötterna, då den älskade rycks bort!"

* Ja väl, saknaden är tung, ett band är brutet och skall för denna gång ej mera knytas, skjut icke bort den tanken, vänj dig att se den i ögat, det är bäst så.

Men så sant som solen går upp hvar morgon öfver människors barn, så sant som lifsfröet finns inom trädet, skakadt af höststormen, beröfvadt hvar och ett af sina blad — så sant kan också bandet mellan dem, som i sinning älskat hvarandra, knytas på nytt. Under andra former, andra gestalter — hvad betyder det annat än att nya erfarenheter vinnas? — för hvarje sådan blir din tillvaro rikare, räds inte, när förändringarna komma, men håll fast vid vissheten: var bandet äkta, skall det återknytas!"

Hon, som lyssnar med händerna för sina ögon, ser ett svagt ljussken sprida sig för sin inre blick: "En öfvergång, en flyttning från klass till klass — är det så? Ett utvecklingskede, ett led i den stora planen, som kärlekens Mästare tänkt ut för mänskligheten — sådant skulle sammanhanget vara med det, vi kalla lif och död?" hon väntar svar. "Du säger sant, döden är ett steg, som leder fram mot lif, intensivare lif, mot större kärlek, större förståelse, större högsintheit, större uppoffring — alltså mot större lycka, minns det. Och när du ser de många grafvarna omkring dig, så tänk, att gammal eller ung, som där sänkts ned, äro de alla i denna stund lefvande alljämt, inne på ett annat plan än du, men med möjlighet att på nytt, med dem de lämnat, smaka återseendets glädje.

Människornas vilja visar dem så ofta fel, lång och mödosam blir vägen tillbaka till den punkt, där vandringen går framåt igen — men kärlekens makt, som en gång sänkt lifsgnistan ned i materien, omsveper alljämt den värld, de ibland förmörka, tvifla ej — sök i stället att bli en ljusets bärare i tviflets natt, då skall också skimret från sanningens värld allt starkare lysa för ditt eget öga!"

Kvinnan som lyssnat, reser sig. Hon öppnar ögonen och låter blicken gå ut genom mörkret omkring — skimrar här icke något likt ett ljus öfver de många kullarna just nu? Hon frågar icke, hvarför så många bäddats just i dessa dagar, hon minnes blott orden "fortsatt lif, mot större kärlek, större högsintheit — och därför större lycka," och hon känner lugnet sänka sig i hennes sönderslitna själ. Saknaden finns där kvar, men dödens förtviflade sorg är som bruten, dess udd är borta i det öfversvinnliga medvetandet om lifvets frö, som ej kan dödas, trots höstens stormar, vinterns köld — och människornas vilna vägar.

Hon vänder stegen hemåt och hon tänker, med en underlig blandning af begynnande glädje och ansvarsfyllt allvar, att hvad hon härute bland de många grafvarna känt en skymt af, det ville hon, som en ljusets bärare i all ödmjukhet kunna säga någon af de andra sörjande, som med smärtans eld i hjärtat vändas inför detta ständigt återkommande: "Min lycka är slut, mitt lifsljus slocknadt, ve mig, att jag någonsin blef född till detta lifvets jämmer!"

Hon känner höstvinden svepa öfver kyrkogården och hon går med fasta steg förbi de många grafvarna. De äro platser, helgade åt minnet af hvad som denna gång är avslutadt, men de äro inga grafvar, där verkligt lif sänkts ned, hon känner det. —

De sista löfven falla i höstkvällen, mörkret hvilar tätt och träden sjunka in i drömlös ro, de stå där kala och "döda". Men lifvets frö bidar sin tid.

Ninas risbastu. Af Anna Law.

DET VAR SOMMAR, HÄRLIG SOMMAR, och Nina bodde med sina föräldrar och lilla syster på landet. Nina var tio år och lilla syster sju. Dagarna voro rakt icke långa nog för alla lekar och upptåg de två flickorna funno på. Därför var det grymt af mor att begära det Nina skulle sitta vid pianot en half timme hvarje veckodag; isynnerhet som inte detsamma begärdes af syster. Skojigt spel räknades aldrig. Det skulle de s u t o m vara en half timme riktigt noggrant arbete.

"Söta mamma, kan jag inte få slippa med en kvart i dag," bad Nina. "Fredrik i Sörögården sa att det finns en massa stora mogna hallon bakom deras loge."

"Det vet du ju, att mamma vill du skall spela en half timme," svarade mamma. "Sen få båda lösarna sin chokolad, och efteråt få ni äta hallon i fyra timmar, om ni ha lust."

Nina suckade.

Det ville inte bli någon klang eller fart i Körlings lilla näpna bit "Blålockan". Det lät jämnstruket, grått som ett duggregn.

"Lilla vän," sade mamma, "den där släpande högra tummen är utmärkt då du tolkar den här passagen: 'Myran går trött med ett grässtrå till käpp, stannar sin kraflande gång'; men sen måste du lätta på alltsammans och föreställa dig att du ser hela flockar af blommor i skogskanten. 'Blålockan svingar, och solen står högt öfver skogarnas bryn'. — Visst kan min tös se allt detta i fantasien?"

"Ja, mamma, men jag ska be att få gå in i toalettrummet."

Mamma log och nickade.

Nina dröjde. Mamma väntade. — Nina dröjde fortfarande, och mamma väntade.

Kan flickan vara illamående, tänkte mamma och gick att knacka på dörren till toalettrummet. Intet svar. Mamma tog i låset, och dörren gick upp. Ingen Nina fanns därinne, men fönstret stod vidöppet. Mamma såg ut genom fönstret. Ett stycke uppe i backen stod Nina och pratade med husan, som satt och fällade nyväfda mattor.

"Neej," sade Nina, "vår mamma slår oss aldrig för någonting, för vår mamma hon tror inte på stryk."

"Men om nu inte Nina går in snällt och spelar som frun vill, så blir jag tvungen att leda in Nina."

"Pyttisan! Det kan inte Malin, för nu springer jag."

Och Nina iväg uppefter stigen.

Hon var emellertid inte långt kommen förrän mammas hand högg tag i kjolen. Mamma var alldeles blek, och hennes ögon voro rysligt onda och inte ett dugg ledsna.

"I dag tror jag på stryk," sade hon. Och hennes röst darrade.

Nina spjånade emot och föreslog att gå in och avsluta sin halftimme vid pianot.

"Du får inte spela mer i dag," sade mamma, fortfarande med darrande röst; "du ska få din första risbastu i stället. — Bryt en kvist åt mig, Malin," ropade hon och drog den gallskrikande Nina ned till högen af nyväfda mattor.

Där fick Nina känna på riset. Hon förstod nog, att det kunde ha svidit värre i skinnet, och det var inte för den yttre smärtan hon gaf så våldsamt hals. — Men skammen, åh, skammen! Hur kunde mamma aga på det sättet framför Malins ögon? Och Malin som t. o. m. skraftade, då mamma sade: "Se så där ja! Nu äro de mattorna invigda."

Så fort Nina slapp ur mammas händer sprang hon rakt till skogs. Hon kröp in i ett snår, som hon annars var rädd för, emedan hon en gång sett en igelkott rulla dit in. Men på denna dag af grym oräffvisa kunde igelkotten gärna gå pricka henne. Ja, en orm kunde få stinga henne, så finge mamma ångra sin stränghet. — Tänk, hvad det skulle bli svårt för mamma att ursäkta sig för pappa, då han fick veta att Nina fått aga så att hon måst gömma sig i skogen och blifvit biten af en orm!

Hon skulle släpa sig hemåt då det blef så mörkt att hon var säker om pappas hemmavaro. Rätt långt var det ju till hemmet, men Nina skulle nog orka äfven med ena foten ormbiten. Alldeles stilla satt hon i snåret, öfvertygad att en orm (eller ock något annat rysansvärdt djur) skulle i sinom tid komma och anfalla hennes fötter. Hon var klädd i sandaler, och mamma hade sagt till sina flickor att ta på sig ordentliga skor, då de gingo in i den riktiga skogen. Det hade hon ju inte kunnat, då hon måst fly ifrån sitt hem.

Nina kände sig som ett utsatt bete, ett lefvande stackars bete. Hon var absolut säker om att något skulle nappa på henne. Det konstiga var att hennes fruktan öfverskuggades af tillfredsställelse. Mamma

skulle i alla fall få lära sig att det var ett misstag att slå barn — alldeles som mamma själf så ofta sagt.

Det var obekvämt och långsamt i snåret. Intet öfverföll henne; intet ljud hördes, ej ens fågellåt. Nina hade suttit där länge och riktigt ammat sin vrede för att hålla den varm; men ingen enda snyftning ville komma mer, och den bittra, bittra tyngden öfver bröstet hade rullat af. Hon reste sig och kröp försiktigt fram ur buskarna. Det var nog snart middagstid. Hon sprang till en mosse närmare hemmet, en mosse där hon sett massor af odonkart. Kartan smakade bra, och den smällde så lustigt då hon knäppte sönder den med sina hvita, ifriga tänder. För resten funnos många alldeles mogna bär. — Säkert skulle hon kunna lefva på bär en lång tid, åtminstone två dagar. Visserligen hade vreden mot mamma afgjort förlorat sin udd; men äfventyret lockade. Att få komma hem som martyr och hjälfinna, det vore mycket värdt. Det vore värdt att nödgas sofva ensam i skogen på mossan under något träd. I synnerhet för Malins skull. — Naturligtvis hade Malin talat om det, inte bara för kokerskan utan för syster. Och syster skulle skvallra för Fredrik i Sörögården. — De voro ju så goda vänner, de två. Hade visst kommit öfverens att gifta sig, då de blefvo stora. Detta fastän Fredrik en gång i ett häftigt ögonblick slagit syster med sandspaden. Tänk det, med själfva spaden och inte med skaffet heller!

Hur kunde syster glömma sånt! —

"Tu tu, tututu, tu tu, tututu", ljöd det doft och hemskt ett stycke borta bland granarna.

Nina sprang som om hon fått eld i kläderna.

Hemåt, hemåt!

Fasan kramade hennes bultande lilla hjärta, knäveckan kändes lama, men hon sprang bara värre. Hon måste. Säkert var det troll i skogen.

På stigen helt nära hemmet vandrade syster. I förklädet bar hon en mängd barr, som hon lade bredvid en myrstack, så att de små byggmästarna inte skulle ha så långt efter timmer.

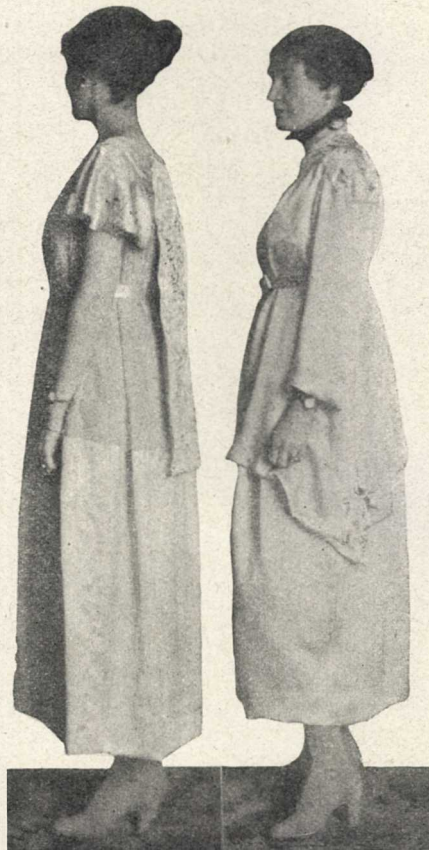
"Hv ar har du varit, Nina?" frågade hon. "Pappa är hemma, och faster Ann-Margret kom med honom. Då de frågade efter dig så sa mamma att du är ute och sarlar tankar. — Hvad menas med det, Nina?"

Nina blef mycket röd. Faster Ann-Margret hade inte varit på besök sen i början af sommaren, och just den gången hade Nina haft sin sista svåra strid med mamma. Nu skulle faster tro, att Nina och mamma aldrig voro vänner. Och mamma som var

En svensk

EFTER DE FRANSKA OCH ÖSTERRIKISKA förevisningar af modenytt vi under hösten haft i Stockholm följde en inhemsk sådan anordnad af Birgittaskolan, som står under fröken Elisabeth Glantzbergs ledning. Beteckningen inhemsk är icke så att förstå, som att här afsetts någon nationell revolt mot det kontinentala modet: detta modes huvudlinjer ha i det hela bevarats, men härunder skönjes dock en ansats till något omarbetadt, något grundadt på individuell uppfattning. När man hör att dessa modeller äro komponerade af en svensk konstnärinna — som tillsvidare vill vara anonym — förstår man också det drag af något personligt, som ligger öfver det hela.

I promenaddräkterna har man hållit sig till den raka, trekvartslånga kappan, utan skärp, som så afgjort stämmer bäst med modets nyaste linjer. En sinnrikt skuren krage i ett med kappan bildar långschal och verkar genom sitt nya snitt så elegant att den lyckligt ersätter pälsverk. Hos klän-

modeuppvisning.

ningarna är det, liksom hos de utländska, kolt-lifvet som härskar, en tendens till insvängning hos dessa lif, som här förekommer, stämmer dock ej fullt lyckligt öfverens med den nya dräktens bestämmande drag, den fullkomligt rakt fallande kjolen; och där denna kolt stundom fick ett väst-artadt drag och trädde på en hvit blus fick den något allmogaktigt, som ej alltid passar till materialet.

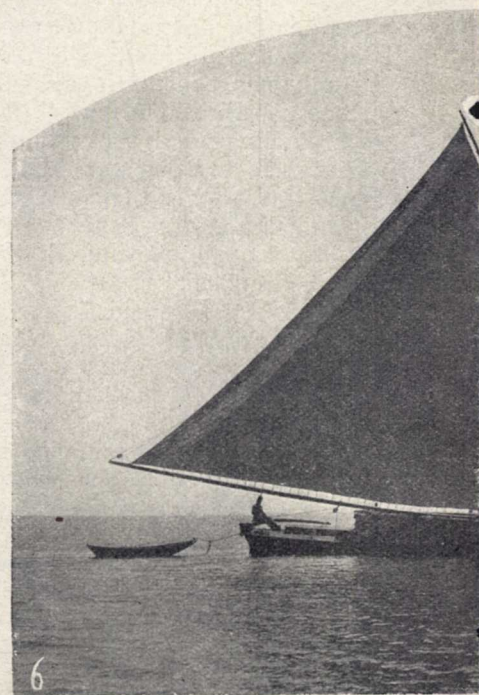
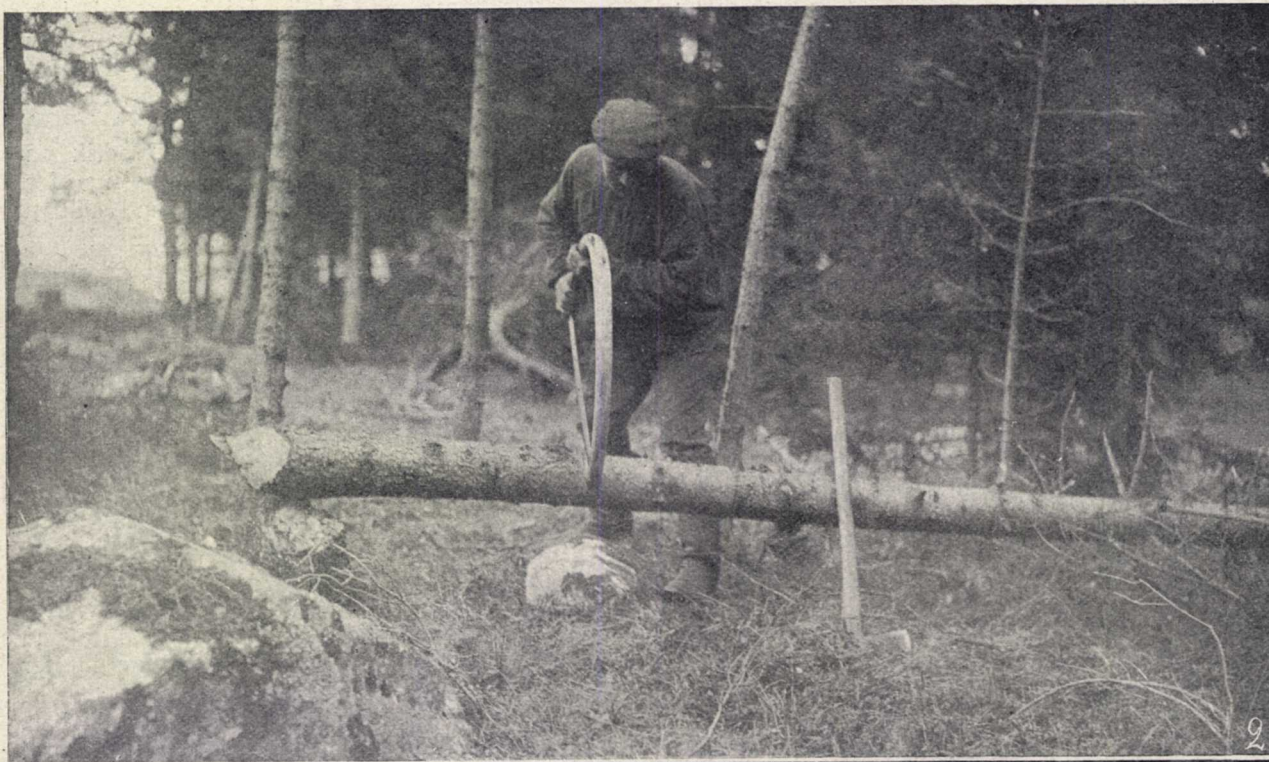
Desto mer lyckade voro sällskapsklänningarna, på hvilka vi visa ett par prof. Den ena i pärlgrått hade den släta kjolen fastsydd vid lifvets främre del, delen i ryggen af detta helt öfverbroderade lif löst hängande. Den andra dräkten visar det allra nyaste, klänningen som går högt upp i hal-sen. Det broderade halsstycket är från skulderna skuret i ett upp till den smala skinnkanten och det ledigt veckiga fallet fram till är afsiktligt.

IRIS.

Våra vinterbrasors färd

1. Yxan sättes till roten.
2. Veden sågas i längder.
3. Forslas ur skogen.
4. Ut till den väntande skutan.
- 5 o. 6. Med skeppar Os-

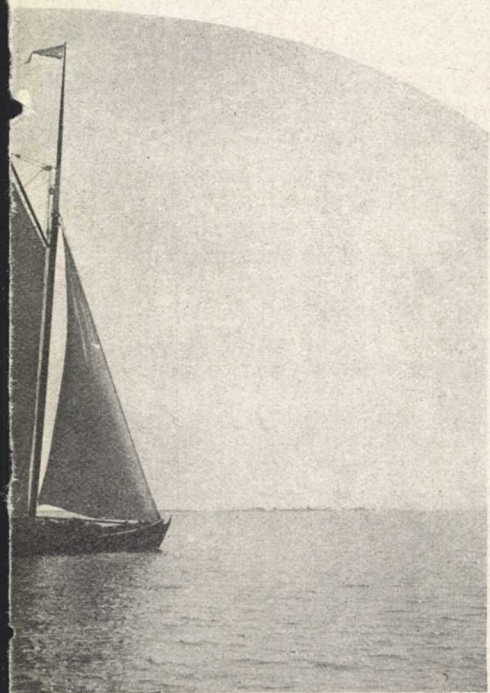
från skogen till storstaden.

terman in till Stockholm.

7. Längsides med Stor-
båten.

8 o. 9. Vedmarknaden
vid Nybrohamnen.

O. Norberg foto.

så rar, och Nina som brukade vara så lydig långa tider! Nästan lika lydig som syster.

Nu kommo själfmedlidandets tårar. "Då faster Ann-Margret kommit kan jag inte gå hem, för jag har fått en risbastu i dag, jag."

Systers ögon blefvo stora af förfäran. "Men det brukar ju bara pojkar få," sade hon. "Hvad har du gjort igen? Dränkte du dej?"

Den sista frågan bevisade att syster mindes stridsorsaken, då faster sist var här. Den gången ville mamma och faster fara ut en stund på sjön. Det var kväll och tid för de små flickorna att lägga sig. Pappa skulle i alla fall stanna hemma, så att han lofvade att stoppa om dem fint. Men Nina ville inte. Hon skulle prompt med ut på sjön. Fastän mamma sade nej, följde hon med till båtbyggnan. Då mamma och faster rodde ut utan henne, hotade hon under hessa skrik att hoppa i vattnet. Och det var djupt vid byggnan. Då vände mamma båten, steg i land, tog sin flicka och stoppade henne i vattnet ända till knäna.

"Det är kallt, släpp mig," skrek Nina. "Men du vill ju hoppa i. Då tycker jag det är bäst du får känna efter om vattnet är behagligt," sade mamma. Och en god stund höll hon ett stycke af sin flicka i sjön.

"Snälla lilla mamma, låt mig komma upp. Jag fryser och vill gå hem till pappa," tiggde Nina.

Våt och dämpad hade Nina traskat upp till gården. Och hon hade hört faster Ann-Margret skratta — alldeles som Malin i dag.

"Nej, i dag kröp jag bara genom badrumsfönstret," sade Nina. "Nog var väl det oräffvist att slå mig med ris för det? Och Malin fick se på!"

Syster kände stark ovilja mot mamma. "Nog är du stygg ibland," konstaterade hon; "men då ber du ju om förlåtelse efteråt."

Hon ämnade sannerligen inte ta parti emot sin stora syster, hur varmt hon annars var fästad vid mamma.

I innerligt samförstånd och under högtidligt allvar sutto Nina och syster bland buskarna och åto hvad den senare lockat af kokerskan i köket.

För resten hade kokerskan varit ovanligt medgörlig. De små flickorna kunde ju ej gissa, att deras mamma, hvilken uppfostran af barnen alltid gick ut på att få dem att "samla tankar", som den minsta uttryckte det, förutsatt möjligheten af just detta förlopp och gifvit kokerskan förhållningsorder.

Emellertid började det mörkna och, hvad värre var, regna. Försiktigt, så att ingen skulle märka henne, smög lilla syster in i huset efter regnkappor. Men under utgåendet kom hon på ett annat humör. Med kapporna på armen gick hon helt demonstrativt genom verandan, där de stora sutto. Hon t. o. m. gaf mamma en utmanande blick, som denna inte brydde sig det bittersta om. Det var som om mamma inte haft några barn alls. Ja, just så såg det ut, tyckte syster; och då hon kom till Nina så skälfdde läppen af gråt. Tapperheten var bruten å alla håll. Om en stund smögo de genom köket och upp till sitt rum.

Någon kuddkastning blef det inte den kvällen, och ingen docka fick sin omsorg heller. Från flickornas rum hördes hvarken skraff eller kif. Snopet och lugnt gick afklädningen. Ute åskade det, och regnet kom i stora droppar.

Under tiden gaf mamma order åt Malin att bära till barnen varm mannagrynsgröt och gräddblandad mjölk.

"Och låtsas om ingenting", tillfogade hon. "Då du får egna barn, Malin, så kom ihåg att hur stormig dagen än varit, så försök att få dem att somna med frid."

Då mamma kom, lågo barnen i sina bäddar. Gröten låg som varm bomull i magen,

sade lilla syster. Hon slog armarna hårdare än vanligt om mammas hals och kysste många gånger.

Då mamma kom till Nina, så möttes hon af ett par stora, fuktglänsande ögon, hvare blicken drog sig inåt liksom på vakt.

"Mamma, jag hörde något hemskt i skogen i dag. Tror mamma att det finns riktiga lefvande troll?"

"Nej, troll finnas bara i sagorna och inom oss själfva. Men hur lät det i skogen?"

"Tu tu, tututu tu, tu tu, tututu tu — två gånger så. Alldeles bakom mej."

"Kära lösen min, du hörde turturdufvan, ett af de ofarligaste djur som finns. — Vet du, det berättas att för länge, länge sedan hade dufvan sju ägg och kråkan bara två. Kråkan, som var listig, förmådde dufvan, som var så snäll att hon var rent af enfaldig, att helt enkelt byta ägg. Det bytet ångrar dufvan i alla tider, och så ropar hon sorgset: "Du, du, gif mej igen mina sju, sju; du, du, gif mej igen mina sju, sju." —

"Hvarför gör inte kråkan det då? — Det finns ju så mycket kråkor ändå."

"Kråkan vill väl i alla fall ha sju ungar. Och så behåller hon alla äggen. — Ser du, alla slags mammor älskar alla sina ungar. Eller tror du inte, Nina, att din mamma älskar alla sina ungar?"

"Du säger alla," ropade syster gäckande från sin kudde, "du har inte ett dugg fler än dufvan, bara två!"

Då vek den tillbakadraget vaktande blicken ur Ninas ögon. De tindrade af jubel och mötte mammas utan reservation. Hon kastade sig ur sängen och rakt i mammas famn.

Mellan godnattskyssarna stammade hon: "Jag tänker bedja Gud att inte låta det regna i morgon, för jag vill plocka en stor bukett blålockor åt mamma. — Och så skall jag spela så länge mamma vill — om mamma förlåter." —

* Från scenen

FÖR ATT GE EMIL HILLBERG TILLFÄLLE att visa sig i en af sina bästa realistiska roller från 1880-talet har Dramatiska teatern vågat experimentet att framföra Ann Charlotté Edgren-Lefflers skådespel "Sanna kvinnor". Stycket som naturligtvis bär indignationsdramatikens alla märken med dess betonande af kvinnans underordnade ställning gent emot mannen och mannens fula egoism, ytterligare förfylad genom författarinns ensidiga sätt att betrakta honom, är långt mindre föråldradt än man befarade. Våra dagars litteraturvärderare ha visserligen redan affört fru Edgrens produktion ur diktens hufvudbok, såsom varande oduglig på grund af att den sysslade mera med social-reformatoriska sträfvan än med poesiers elementa. Men underskattningen bör icke gå för långt; vi måste komma ihåg, att mycket af dagens skönlitteratur, som tas under armarne och kelas med, saknar åtskilligt af fru Edgrens patos och djupa verklighetssyn. Hon kände lifvet och människorna och hon kunde skildra människor, nyktert visserligen, men när hon fullt behärskade sitt stoff, blef det karaktärer, som framstodo helt lefvande. Pontus Bark, egoisten, slarvern, goddagspilten med hufvudsakens inlindade tyranni, och hans blida, honom blindt hängifna hustru i Sanna kvinnor äro två människor, som ha lifsmärket inbrändt i huden och därför gör skådespelet fortfarande sin verkan. Det är dessutom sceniskt välbyggt. Herr Hillberg och frkn Ahlander fölla i mästerlig framställningskonst — de lyckas fylla scenen med styckets unka hematmosfär af hvardag och äktenskaplig och ekonomisk misär under ett tunt skal

Sir och lady Teazle (fr Oscar Bäckström och fru Erastoff) i "Skandalskolan" på Intima teatern. — Almberg & Preinitz foto.

och estraden. *

af harmoni. I den oppositionslystna dotterns roll har fröken Wessel några natursanna scener, hvilket däremot icke kan sägas om fru Lindskog; hon tycks mer och mer aflägsna sig från hvad som bör vara natur — äfven på scenen. Redan maskeringen är ett missgrepp. En liten 80-talets landsortsfru, som kommer upp till Stockholm för att hälsa på sin man, ser inte ut som en kokott i ansiktet. Eller hvad säger rejsissören?

På Intima teatern går Richard Sheridans klassiska komedi "Skandalskolan", efter att ha varit borta från den svenska scenen i ett trettiotal år. Men stycket är alltför ungt och friskt, dess safir lika träffande nu som på 1700-talet, här som i England, eftersom skvallret, fadelsjukan och hyckleriet alljämt äro ett med den mänskliga naturen. Lord Byrons beundran för Sheridans diktargeni tog sig, som bekant, uttryck i höga loford — icke minst prisade han Skandalskolan som ett mönster för kvickhet, människoanalys och dramatisk arkitektur. Dess sceniska verkan gör sig också utmärkt gällande på Intima teatern. Hur ofta finner man i den nutida dramatiken en så pärlande humor som i auktionsscenen, och man får gå till den franska intrigkomediens främsta alster för att träffa en motsvarighet till den med gnistrande ironi tillspetsade skärmsscenen. Oscar Bäckström och fru Erastoff spela con amore det äkta paret sir och lady Teazle, och den förre har några överdrigt humoristiska detaljer, hvarmed han klargör sin prekära ställning som åldrig äkta man till en ung och nöjesbegärande hustru. Fru Erastoff är betagandel, i ladyns roll,

fladdrande som en eldslåga, och vacker som ett kvinnoporträtt af en af 1700-talets engelska mästare. Känsligt betonar hon också det fina och nobla i ladyns karaktär, som ligger gömdt under ett hölje af kokefferi och yra kapriser. Den sympatiska kärnkarlen sir Oliver har en god tolkare i hr M. Taube och den älskvärde slyngeln Charles Surface göres illusoriskt af hr Widestedt, hvilken nu fått tillfälle att visa sin talang som framställare af en ung vildhjärna, hvilken i grund och botten är ett stort och snällt barn. Fru Tollie Zellman och fröken Doris Nelson, sekunderade af hrr Bengtsson och Westin, representera dråpligt skvallerkonseljen, som dock skulle göra bättre verkan med mindre pladder — här märkes ett ålderdomstecken hos komedien — och af andra biroller må framhållas hr Gustafssons måttfullt och säkert hållna judetyp och hr Ståhls Snake. Uppsättningen är festligt vacker, både i fråga om kostymer och möbler, så att man med allt skäl kan beteckna framförandet af Skandalskolan på Intima teatern som en konstnärlig bragd.

En ny operett af slavisk härkomst har nu efterträdt "Sjökadetten" på Oscarsteatern. Den heter "Sirocco" — en rätt sökt titel — och musiken är af Oskar Nedbol, kompositören till "Polskt blod." Parfyturert bjuder på ganska intagande melodier, hvaremot texten blifvit skäligen mager, blottad som den är på komisk fantasi. Det verkligt roliga har fått träda tillbaka för åtskilliga meningslösa upptåg — och dans naturligtvis. En foxtrot i första akten, elegant dansad af hr Fredrikson och fru Bryde, tog emellertid premiärpubliken med storm. Hr Barcklind utför den manliga hufvudrollen, en något till åren kommen vivör som gripes af kärlek till en fäsk ungmö. Hans förträffliga spel gör att man öfverser med de vokala svagheter, som inte äro små. Han borde nu på allvar ägna sig åt falcenen, hvilken väl behöfde hans tillskott af karaktäriseringskonst och manlig elegans.

Fröken Folmer-Hansen återger fäckt och liffullt styckets flickroll — det märkes på brion i hennes spel att hon kommer från andra sidan Sundet — fröken Case går återigen i den peppriga genren och pronocerar vårt vackra tungomål som om hon hade en varm potatis i munnen, medan hr Schröder företräder komiken i stycket, hvilken som sagdt inte är stor. En debutant, hr Hellgren, blir det kanske något bra af med tiden. Han förfogar öfver en vackert klingande tenorbariton och hans sätt att röra sig på scenen är fritt från all debutantnervositet.

ARIEL.

Spalten om böckerna.

UR DET MYCKNA LYRISKA KRAM, SOM LIGGER till ingen glädje, intet ändamål på boklädsdiskarne, höjer sig Erik Axel Karlfeldts nya diktsamling Flora och Bellona med en slott och vacker resning som en sällsynt vildmarksros bland ett myller af allt markens lågtkrypande gräs.

Vi få efter lång väntan åter trycka Fridolins kraftiga hand och af honom föras in i svensk natur och svenska känslors mäktigt brusande rike. Sångarens blick har djupnat af de gångna årens erfarenheter och det har tillkommit ett par mörka cellotoner på hans rikt strängade luta. Lyssnom till de lidelsestarka greppen i "Fjällstorm":

Hör ödemarkens omängdt äkta röst!
Nu öppnar jorden sina innandömen
och suckar ut den långa ångestdrömmen
från alla tusen år af enslig höst.

Nu vill jag gråta som jag aldrig grät,
all andaktsmättad sorg från unga tider,
fy lidelsernas mörka konung rider
förbi min dörr i naked majestä.

I "Klagosång öfver en landtman" möta vi Karlfeldts djupt rotade kärlek till den svenska jorden och dess odalmän, här kanske innerligare formad än i någon af hans många föregående dikter med liknande motiv. Det är en landlig marcia funèbre, där sorgdraperiet är klädt med de svenska tegarnas ljufvaste blommor och ax.

Du sådde din säd,
kraftigt din lifsglädje flöt
och stark som ett träd
din stam sina telningar sköt.
Af flickor och gossar
en ätt i oändliga led

Mrs Candour (fru Tollie Zellman) i "Skandalskolan" på Intima teatern. Almqvist & Preinitz foto.

skall odla de hedar och mossar
där släktfadern gladdes och stred.

Ditt väsen var kärft,
din själ var enkel och stor,
ty allt hvad den var, det var ärfdt
från jorden, din stränga mor,
Hon höll dig i aga,
hon skiftade mildhet och ris,
fills hon tog dig in i sin saga,
sitt drömmande parad.

Nu står vår lust
till sommarens leende ny.
Skall jorden få must
och gro under nattvarm sky?
Skall sådden få börja
i tecknens behagliga tid?
Vi lefvande spörja och sörja,
men du är bärgad i frid.

I den klassiskt sköna "Olandslegend" tecknar sig bilden af Stagnelius mot bakgrunden af Olandsöknens ljusa himmel, och cykeln "Sjukdom" inrymmer några gripande bekännelsestrofer af på en gång öm och manlig klang.

Men det kärft humoristiska lynne som föder löjet och äfven det som ger svidande slag, lefver också med oförminskad kraft i Karlfeldts sång. Det förra tar sig exempelvis uttryck i "Kompanjörer", det senare i "Demagogisk söndag", "Till en proletär" m. fl.

En pärla af fin satir är dikten "Till en sekreterare", där de adertons rund erhållit ett hittills oanadt odödighetsskimmer.

Svensk diktkonst har fått vänta länge på denna gåfva från en af sina få nu lefvande mästare, men när den äntligen kommit, är den rik på mäg och kärna. Den akademiska parken med sina tuktade häckar och sitt stelt ordnade blomsterflor har icke kunnat hindra vildblomstret från hult och hage att växa fritt och stolt därinne.

*

Importen af utländsk litteratur liksom af utländska musikelebriteter erbjuder ofta jämförelsepunkter med hänsyn till den reklam, hvilken befräddad och krönt med språkets finaste superlativ, rider förut. Reklamkonsten har otvifvelaktigt nått aktningsskjude former också hos oss, icke minst på den litterära värdjobanan, men kritikens stämmor ute i Europa tala liksom i megafoner, så att det rungar ut i världens fyra hörn.

Här utgafs för några månader sedan från J. A. Lindblads förlag en från tyskan öfversatt roman Helgonet och narren, af det i Sverige okända författarnamnet Agnes Günther.

Författarinnan hann endast ge världen detta enda arbete, innan hon vid fyrtiofva års ålder afled i en lungsjukdom, som i flera år färt på hennes lifstråd. Men romanen i fråga inställdes af den tyska kritiken i mästerverkens rangsklass, och där står den nu i en upplaga af 150,000 exemplar.

Både kritiken och siffran äro vördnadsbjudande, hvilket gör att boken själf, i två tjocka delar, framkallar misstro, ty öfversvallande beröm i sammanhang med stora upplagor får i våra dagar lätt öfver sig något komprometterande.

Men "Helgonet och narren" förtjänar verkligen att bli läst, äfven om den inte i allo motsvarar högt spända förväntningar. Boken är en kärlekens höga visa, i hvilken särskildt den kvinnliga hufvudfiguren, en liten tysk prinsessa på ett af de högrömantiska gamla slotten i Syd-Tyskland, framstår i ett tjugande poetiskt skimmer. Denna lilla Rosmari eller Seelchen, som hon också benämnes, fångar rätt snart läsarens intresse tack vare författarinnans förmåga af en karaktäriseringskonst, som är både subtil och djup. Hjältinnan har kanske blifvit väl mycket kvinnoängel för att höra samman med vår krassa värld, men dikten har ju rätt att för sina ändamål förstora såväl det goda som det onda, när konstnärlighetens kraf icke åsidosätts. Harro, hennes make, en artist och originell naturmänniska, representerar mannakraften förenad med ett barns naiva sinne, och utvecklingsgången af dessa två undantagsmänniskors kärlek är skildrad minutöst och med detaljer, hvilkas poetiska äkthet äro påtagliga.

Romanens svagheter framträda i en onödig stilens bredd och ett väl starkt skaffande åt det ljufva och öfversvinnliga. Naturscenerierna utmärka sig för en färgglans, som står i samklang med skildringens passionsmättade stämning.

E. H-N.

Porslinsägget.

— En barnlig historia om döden. —
Af HENRIK ULLMAN.

Motto: — Då jag var ett barn, talade jag som ett barn och hade sinne som ett barn och hade barnliga tankar...

DET VAR I EN LITEN SORGSEN STAD, där solen gick upp och solen gick ned, där männskor föddes, lefde och dogo i hat och kärlek, split och endräkt — precis som öfverallt annars.

Kanske föddes det dock färre och dog fler där i Östervik än annorstädes. Ty där bodde nu mest gammalt folk, pensionärer, änkenåder och prästänkor, som sökt sig dit på äldre dar för att i skuggan af en åldrig domkyrka, midt bland framfarna tiders minnen, lefva på resterna af sina egna, medan de bakom de låga fönstrens blåstärkta muslingardiner, pelargonier och myrtenbestånd sågo lifvet draga stilla förbi och lämna rum för den siste gästen, välkommen eller objuden allteftersom hvar och en hade sin räkning klar före uppbrottet.

Det gick undan för undan med de gamles afresa; men alltid flyttade det nya gamlingar in, så att numerären vid årsskiftena ändå kunde hålla sig vid ungefär samma blygsamma nivå. — Men ett år höll likväl hela det gamla Östervik på att dö ut...

Vintern kom öfveraraskande tidigt det året och redan första veckan i december frös sjön till. Lömskt och utan just föregående varning fullbordades dådet under en enda natts mörker och tynnad. Termometern sjönk på en gång ner till femton grader under fryspunkten; och när Österviksborna på morgonen drogo upp sina rullgardiner, låg redan stadsfjärden som ett blankbonadt salongsgolf och speglade den röda vintersolen, när hon äntligen stack upp öfver skogskanten på andra sidan sjön.

Därmed hade fångelseportarne obevekligt

slutit sig om den lilla staden och dess invånare; och de tänkte med stilla fasa på den förestående vinterns långa och tunga isolering från nästan all beröring med yttervärlden. Ty ännu sträckte ingen järnväg ens den blygsammaste bibanetenfakel fram till denna lilla afkrok af världen; så att när sista båten för året gått, fick all samfärdsel utåt förmedlas med landsvägsskjuts — fyra mil till närmaste järnvägsstation.

Veckan före jul kom så den första snön. Icke ett stilla, jul-liket snöfall, som gör människors sinnen glada och förnöjda, utan en rasande storm, hvilken höll i sig dagar och nätter och tornade upp meterhöga drifvor på vägar och gator; ja, där plojen sedan gick fram inne i staden, kantades trottoarerna af sådana vallar, att man från sitt fönster icke ens kunde nicka goddag till grannen midtförver.

— Bevars oss väl; de' blir ett okristligt år i år, sade de gamla, som ansågo sig kunna sia om sjukdom, död och allt annat elände. — Få se, få se; men de' slutar aldrig väl med så'na här tidiga och svåra vintrar. —

Men Kurt och Malla, kapten Brandels sex-åriga son och dennes ett år yngre syster, bekymrade sig föga därom. De voro tvärtom hjärtans glada öfver denna tidiga vinter, som de förstodo att utnyttja på bästa sätt.

Hvad brydde de sig om isolering — de hade ju ändå hela sin värld för sig — eller att posten bara kom hvarannan dag till Östervik i stället för hvar — de fingo ändå aldrig några bref! — De togo alltså sina kälkar och kuskade stojande utför stora Kvarnbacken dagarne i ända, eller byggde med hjälp af äldste bror de präktigaste fästningar och grannaste snögubbar hemma i trädgården. Nej men; de voro då uteslutande glada af vintern, dess bätter ju förr den kom, när det nu inte kunde vara sommar året rundt; — för sommarn var i alla fall det bästa af allt. . .

Så gick då julen och det nya året bröt in. Kölden höll alljämt i sig och rymden hvälfde sig hög och glasklar med strålande solsken under den korta dagen, praktfulla västerhimlar i skymningen, gnistrande och sprakande norrsken i de långa nätterna.

Då kom plötsligt Döden på besök till Östervik. . . Företrädd af sjukdom var han och följd af sorg och allt elände. Det såg nästan ut, som om de gamla för en gång skulle få rätt; ty det blef icke en sådan där kort, fransysk visit för att rangera ut de äldsta och mest robehöfvande. Nej, Döden tycktes trifvas riktigt bra från början i den lilla infrusna staden och ämnade tydligen slå sig ner där på fullt allvar för en längre tid framåt. Men så fanns det nu också så mån-

ga gamla och orkeslösa där i Östervik; så hans arbete behöfde icke bli som värst tungt. . .

Ingen tänkte på honom till en början eller lade vidare märke till hans därvaro. Några kortare gästbesök då och då fick man ju alltid vara beredd på; och därom var nu ingenting att säga. Men denna gång hade visst Döden satt sig i sinnet att göra sig ordentligt påmind.

Först smög han sig alltså in i fattighuset och tog bort ett par af de äldsta hjonen; och därom var heller ingenting att säga. Än se'n; ett par gamla gummor, som öfverlefft sig själfva och blott hade en enda önskan kvar i lifvet, att snart få komma till ro, dem kunde ju ingen gärna ge sig till att sörja.

Men Döden blef misslynt, när han märkte, att hans ankomst till Östervik icke blef tillbörligt uppmärksammas, och beslöt att slå till ordentligt, så att stadsborna med bäfvan skulle märka, hvem som kommit till dem.

Han drog alltså vidare genom staden, gick från hus till hus och tittade in genom de gröna fönsterrutorna, ratade och valde och steg så inom dörren, när han tyckte sig ha funnit ett lämpligt ställe att hälsa på.

Efter fattigstugummorna kom turen till stadsvaktmästar Strömboms hustru, den mångkunniga och allvetande fru Strömbom, som under åtskilliga år förmedlat stadens cronique scandaleuse och i egen-skap af lefvande nyhetsregister haft reda på allt som hände och skedde och icke så litet till, som aldrig händt. När Döden nu valde henne, visste han också hvad han gjorde och kunde frots sitt allvarsfyllda värf icke undertrycka ett belåtet leende. Det var ett slag, som måste svida; ty hon hade också under årens lopp hjälpt hela det unga Östervik till världen och dessutom som förträfflig kokfru visat sig outhärlig vid alla finare kalas inom societén. Hon sörjdes också uppriktigt af många; och stadens fruar med borgmästarinnan i spetsen enade sig om en billig krans på hennes kista som ett sista erkännande för godt arbete; — vacker, men framför allt billig. . .

Sedan tog epidemien riktigt fart och Döden hälsade på hos än den ene än den andre, om han ock än så länge höll sig inom de gamles och medelålders led och skonade stadens blomma. — Snickar Engdahl, som levererade kistorna, mamsell Johanna, som hade liksvepningen om hand, kyrkvaktmästar Jonson, som mot dubbel taxa på grund af den svåra kälen i marken ombesörjde graföppningen, samt några till, hvilka visste att sko sig på Dödens bekostnad, voro tacksamt glada af arbetsförtjänsten, som aldrig tycktes sina. Men eljes härskade en dof och tryckt stämning öfver Östervik, då ingen ju visste, när hans tur skulle komma.

— Hodie mihi, cras tibi, tänkte gamle lektor Rostadius, när han hvar morgon gjorde sin sedvanliga inspektions-rond kring begravningsplatsens rutade kvarter för att studera kransbandens sista hälsningar till den sist anlände. Och de som icke voro klassiskt bildade tänkte något liknande på svenska. . .

(Forts.).

Världsfred i anmarsch!

Köp Fredsfyrväpplingen!!!

Säljes till förmån för svensk-belgiska barnkolonien i Schweiz. Nordings Parfymhandel, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgatan 16, Drottninggatan 65.

HYLINS PARFYM I PULVER

"GLOIRE"

bör ej förväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt af oss upfunnet förfaringssätt. En ask af detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym till samma pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör äfven i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering af kläder, hud och hår. Allt kan parfymeras med "Gloire" parfym i pulver. Lämnar inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne") utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & C:os. Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

**EN STILFULL REGNROCK
EN SLITSTARK SPORTKJOL**
Sportkjolen BRITTA Regnrocken VIKTORIA
av blå och svart halvyllechevlot. av impregnerat vindtyg.
Kr. 33,50 Kr. 80,50

REGNHATTAR
av vaxduk eller vindtyg
från Kr. 6,50.

A/B NORDISKA KOMPANIET
BASAR-AVD. STOCKHOLM.

torsk med persiljesås och potatis; välling på grädd och vatten.

RECEPT:

Kolja å la Homburg (f. 6 pers.). 1 kolja på 1½ kg., 2 tsk. salt (10 gr.), ½ ägg eller 1 äggvita, 2 msk. riven ost, 2 msk. stöta skorpar.

Till stekning: ½ msk. smör (10 gr.), 1 kula kräftsmör (10 gr.), 3 dcl. grädd.

Beredning: Koljan rensas, sköljes, torkas, skäres i filéer och ryggen jämt alla småben borttagas. Filéerna läggs med skinnsidan mot skärbrådan och köttet skäres från skinnet, med en spetsig knif. Filéerna gnidas därefter med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de torkas väl med en fickhandduk, penslas på båda sidor med det uppvispade ägget eller äggvitan och beströs med de stöta skorparna och den rifa osten. En långpanna smörjes med det kalla smöret på så stor fläck filéerna upp-taga, och dessa läggs i med ytter-sidan upp. Kräftsmöret smältes, blandas med grädden och därmed begjutes fisken. Den stekes i varm ugn omkr. 20 min. och öses ofta öfver med säsen. Den lägges upp på varmt fat, säsen i pannan vispas upp med litet grädd och fiskbuljong och hälls öfver fisken. Serveras med presad potatis. Svampås kan äfven med fördel serveras till fisken, men då tillsättes ej säsen i pannan med någon grädd eller fiskspad.

Jästpulverkaka. 165 gr. mjöl, 2 tsk. hakpulver (6 gr.), 2 ägg, 180 gr. socker, 30 gr. smält smör, 1 dcl. grädd eller mjölk, 2 bittermandlar.

Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. stöta skorpar.

Beredning: Mjölet siktas med bakpulvret. Äggen och sockret vispas 30 min., därefter tillsätts den skällade och rifa mandeln, smöret, grädden och sist mjölet. Massan omröres väl, hälls i väl smord och brödbestörd stekpanna och gräddas i ej för varm ugn omkr. ½ tim. Då den kallnat klyfves den, om så önskas, i två bottnar mellan hvilka läggs fruktmos.

Köttfärs med potatisflingor (f. 6 pers.). 1 hg. potatisflingor, 1½ dcl. kokande vatten, 5 hg. malet oxkött, 1 ägg, 3 tsk. potatismjöl (15 gr.), 3 tsk. salt, ½ tsk. hvitpeppar.

Till stekning: ½ msk. salt, 4 dcl. kokande vatten.

Beredning: Fingorna upplöses i det kokande vattnet och få kallna. Ägget vispas upp och inarbetas i köttfärsen tillika med flingorna, potatismjölet och kryddorna. Färsen röres ½ tim. och spådes med mera vatten eller ett par msk. grädd om så behöves, hvarefter den afsmakas. Ett skärbräde spolias med kallt vatten, färsen formas därpå. I en långpanna strös saltet, på så stor fläck färsen upp-tar. Färsen rullas direkt i pannan och stekes i varm ugn omkr. 1 tim. När färsen fått vacker brun färg, spådes den med det kokande vattnet titet i sänder och öses öfver omkr. hvar 10:de min. Färsen lägges upp på varmt fat och skäres i ½ cm. tjocka skivor. Säsen i pannan afredes med 5 gr. mjöl och serveras i sässkal.

Mo rotspudding (f. 6 pers.). 1½ lit. morötter = 1 lit. passerade rötter, 75 gr. hvetmjöl, 4 dcl. mjölk eller 15 gr. tormylök och vatten, 2 ägg, 4 bittra och 2 sötmandlar, 10 gr. smör.

Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. stöta skorpar.

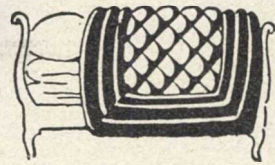
Beredning: Morötterna borstas rena och kokas mjuka i så litet vatten som möjligt, hvarefter skalet afdrages och morötterna passeras eller malas genom köttkvarn. Mjölet ut-röres med mjöken och tillsättes i morotsmoset jämte äggulorna, de malda mandlarna och smöret. Sist tillsätts de till hårdt skum slagna äggvitan. Massan hälls i smord och brödbestörd form och puddingen gräddas i ej för varm ugn omkr. 45 min. Serveras med sylt.

**IDUNS SKÖNHETS-
INSTITUT.**

(Forts.)

Nr 490. Är 23 år och sedan mitt 18-de år har jag varit rätt korpulent, i synnerhet begäfvad med en omfattande byst. Genom den inknappning på näring som numera råder har jag magrat kolossalt till stor fördel på alla sätt utom ett. Min byst har från att vara fyllig och fast blifvit hängig och slapp, och ser jag f. n. ut som en medelålders fru. Kan jag göra något för detta? Har hört sägas att det finnes ett rec. att tillgå som gör bysten fast och rund, men hvad innehåller det? Är så tack-sam för det minsta lilla råd.
Magrande 23-åring.

**DUN
TÄCKEN**

Högsta komfort.

Idealet för all säng-
beklädning.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstol.
20 &
121.

SINGER
HEMETS SYMASKIN

**Det bör ej vara
damerna obekant**

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

VÄRMLANDS ÄLDSTA OCH
ENDA DAGLIGA TIDNING är
NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
GRUNDL. 1850 KARLSTAD

**Ett gott
humör**

har man alltid, då man vet att man inbesparar en hel hop pengar.

Tänk bara: de dyra linnereserveterna och framför allt — den ännu dyrbarare tvättning.

Genom att använda den enkla, hygieniska och billiga

Pappersservetten

inbesparas under året hundratals kronor. Pappersservetten har för hemmet inga nackdelar, endast fördelar. Finnes alltid på lager hos

PÅSBOLAGET,

Torsgatan 48, Stockholm.
Riks 35 68. Allm. 2 99.

VOLTA

elektriska
strykfjärn

böra finnas i varje hem

**ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
VOLTA**

JULSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGER JARSG. 21

Glad och belåten

blir var och en, som rekviderar vår stora huvudkatalog för 1918—1919 och gör sina köp efter densamma. Den upptager en stor sortering manufaktur och korta varor, till lägsta möjliga priser. Erhålles gratis mot endast portolösen

Skriv i dag till **Åhlén & Holm, Stockholm**

Se till att Ni vid köp av...

ÄTTIKA

erhåller högsta möjliga procent Ättiksyra. Det vatten ättikan innehåller är värdelöst.

Vidst. bild talar för sig själv. **Analyserna äro utförda av handelskemisten Dr Carl Setterberg.**

Falu Ättika håller Svenska Farmakopéns bestämmelser, vilket ej är fallet med de övriga.

Köp därför alltid Falu Ättika. Finnes hos alla välsorter. handl.

Tillverkas av **Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag, Falun.** Försäljes av kontoret i Stockholm, Brahegatan 16.

Av Stockholms Ättikfabriks tiogradiga 1/1-fl erh. 2,1 lit. matättika (4%)
Svenska Ättikfabrikens 4,2
Falu Ättikfabriks 5,6

**Pängar att
förtjäna**

genom att sälja Nordstjernans lättsålda putspulver: Metallputs, Zinkputs Silverputs, Spiselputs, Knifputs och Fönsterputs i enastående stora burkar. Skrif till A.-B. Tekn. Fabr. Nordstjernan, Söderhamn. Nederlag: Norrtullsgat. 65, Stockholm.

I alla väder
är
**Gahns
Maniol**
det bästa
för huden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH OSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

**FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 10—16 NOV. 1918.**

SONDAG. Frukost: Bröd; smör; biff å la Lindström med kokt potatis; kaffe eller te. Middag: Kött-matpuré med jordärtskockor; kolja å la Homburg med potatis; fyllt jästpulverkaka.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; fiskpudding (rester från söndag) kaffe eller te. Middag: Kött och rötter; saftsoppa med rågskorpor.

TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kokt blomkål med svampstuf-

ning; kaffe eller te. Middag: Sill-bullar (buljongskött från söndag) med sötsås och potatis; hvardagskräm med saftsås.

ONSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; stekt hvitling med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med potatisfingor och stufvade palsternackor, äppelkräm med grädd.

TORSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kall köttfärs (rester från onsdag) med stekt potatis; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Fyllt kålhufvud med afredd säas och potatis; enkel äppelkaka.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; ångkokt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Hotch-potch-soppa; morotspudding med sylt.

LORDAG. Frukost: Bröd; marmelad; bräckkorf med stufvad potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt

**A. B. PHARMACIAS
PARAMINT
PASTILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta
vid epidemier,
Flaskor om 50 st. Kr. 1:75.
SÄLJAS ÖVERALLT

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

Jag känner nog till ett franskt recept för slappa bröst, men som några af ingredienserna däri ej står att få numera, förfaller saken. Jag skulle därför råda er att köpa en s. k. brösthållare eller bystformare i en korsetaffär. Jag tror att ni därmed får bättre figur.

N:r 491. Finnes något bra medel att få ögonbryn och ögonfransar mörka utan att ögonen däraf taga Skada? Ljushufvud.

Här tre recept att använda i följd efter hvarandra i den ordning de stå: Lösning nr 1: Acid pyrogallig 0,5 gr.; Spir conc. 12 gr.; Aq. dest. 38 gr. — Lösning nr 2: Nitrat. argentic 1 gr.; Aq. dest. 28 gr.; Sol. ammoniaci 3 gr. — Lösning nr 3: Sol. tiosulphatis natrii. 0,3:20,0. Anbringas i tur och ordning med en fin pensel.

N:r 492. Har förgäfvets sökt erhålla pulveriserad silkestvål till gurkmjolk. Kan ej någon vanlig tvål användas i stället? Är vit eller grön gurka bäst? Prenumerant.

Kan ni skaffa de öfriga ingredienserna (hvilket numera har sina svårigheter hvad mandelolja och benzoë-tinktur beträffa), så spelar tvålsorten ej så stor roll, blott ni tar någon sådan utan essencer, t. ex. barntvål. Hvit gurka är att föredraga. Fru Skönhetsdoktorn.

SVAR

Å DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "Stockholmska i Småland," hvar den innehavaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets ubekommande.

N:r 263. Vindruvor kunna rätt länge bevaras friska genom att förvaras i torfströ. Klasarna böra för detta ändamål vara nyss afskurade, på stjälken lackas öfver smittytan, och fullkomligt torra. I en låda lägges ett lager torrt torfströ, på detta läggs vindruvsklasarna och öfverhållas med torfströ. Kunna äfven förvaras på det sätt att den afskurade delen af stjälken liksom i föregående doppas i lack, hvarefter klasarna upphängas på lagom afstånd från hvarandra. Förvaringsrummet, bör vara svalt, luftigt och ej för ljusst. På så sätt kunna de bevaras till julen. Ett tredje sätt, hvilket jag dock ej själf pröfvat, är att sätta de med en refva afskurade klasarna i vatten i stora glasflaskor. I vattnet blandas litet pulveriseradt träkol. Naturligtvis kunna vindruvor in-

kokas, men de böra i så fall, afplockade från stjälkar och nedpackade i glaset, påhållas litet sockerlag och steriliseras endast 20 minuter vid 90 gr. C. Äro vackra och välsmakande som sallad och som garnityr till efterrätter o. s. v., i synnerhet de blå drufvorna. Och så kunna de slutligen torkas, men ej i ugnsvärme. Böra först lufttorka och därefter fulltorka ofvanpå spiseln, lagda på ollor, om man ej har frukt-torkningsapparat. Se Iduns Hjälpreda för oktober.

Stockholmska i Småland.

N:r 264. Begär upplysning af Fredrika-Bremerförbundet.

N:r 265. »Skånska i Norden» torde hänvända sig till Arkitekt D. V. Lindgren, Storgat. 12, Uppsala, så skall ifrågasvarande ärende ordnas på ett för henne fullkomligt nöjsamt sätt.

N:r 266. Om det är fråga om blomstergödning för krukväxter, så ersättes sådana utmärkt genom några droppar salmiaksprit i det vatten hvarvedt de vattnas. Tegelmjöl är utmärkt för t. ex. blommande kaktus, kan blandas i jorden till en tredjedel. Tvålvatten i små portioner någon gång äfven bra. Fuchsior och pelargonior bringas i rik blomning om öfverst i krukan (på jorden) lägges en liten bit järnkvitriol. Träkol böra alltid blandas i jorden. Omplantering hvarje eller hvartannat år med passande jordblandningar. Skaffa eder Thams »Fönsterträdgården». Stockholmska i Småland.

N:r 267. Alnarp pr Akarp, Skåne och Adelsnäs, Östergötland har två-årig kurs för kvinnlig trädgårdsmästare och äro ansedda trädgårdsskolor. Vilvorde pr Charlottenlund vid Köpenhamn meddelar undervisning både praktiskt och teoretiskt för mera försigkomna trädgårdselever och trädgårdslärarinnor. Holland och Tyskland med dess storartade trädgårdskultur hägra ju för hortikulturälskande ungdomar.

En »Apelydare» 1917.

N:r 268. Det beror på svaga nerver. Min far har lidit af samma sjukdom och blifvit botad. Försök att komma till ett lasarett eller bättre ett sanatorium för nervsjuka. Medicin hjälper ej. Bad, frisk luft och arbete i det fria äro hälsomedel. Tro att ni ska bli frisk. Tron gör så mycket. Tala med en nervläkare därom. Var ej förtviflad. Ni är ju ung, då går det lättare att bli frisk. När nerverna blifvit starkare försvinna de dystra tankarna, och ni blir åter stark och lycklig. Tänk på dem som ha det sämre än ni. Det tröstar. Försök trädgårdsarbete.

»En f. d. nervös».

N:r 269. För 30 års man erhålles god inackordering och samvetsgrann vård, på litet landställe, hos ett äldre folk i Bolmen. Rekommendationer erhålles. Adr. Fru Lydia Andersson, Bolmen. Priset pr år 1200 kronor.

N:r 271. Det rekommenderas att sticka käppar i de af sorkarna uppskjutna muldhögarna. Journalist.

N:r 272. Nervositet är brist på religion, säger Oscar Busch och edra sjukdomssymptom tyder på att ni ej funnit den store, gode, kärleksfulle Guden. En sann tro på Gud gör människan lugn och trygg, om man känner hans närhet behöfver man ej vara rädd att vara ensam. Börja läs goda böcker, en bok som jag vill rekommendera till eder är Oscar Buschs: En ljusare listro. Genom den boken har jag funnit mycket som jag grubblat öfver förklaradt. Läs dylika böcker och försök få samtala med en god och själsstor människa (sådana finnas) och försök också göra det goda allt efter förmåga. Träng in i ert inre, lär känna er själf, ni skall då finna så mycket annat värdt att tänka på än er sjukdom. Med hopp om tillfrisknande. Carin P.

— Insänd adress och perto till Iduns redaktion för flera svar.

N:r 273. Se Iduns Hjälpreda för oktober.

(Forts.)

Iduns Pristäffing N:o 23.

EN STAD I VÅRT LAND.

Mitt första finns ej i lanolin, men väl i salubrin.

Mitt andra finns ej i bensin, men väl i terpentin.

Mitt tredje finns ej i vaselin, men väl i kolloidin.

Mitt frärde finns ej i georgin, men väl i schersonin.

Mitt femte finns ej i Augustin, men väl i Konstantin.

Mitt sjätte finns ej i Josefine, men väl i Vilhelmine.

Mitt sjunde finns ej i tamburin, men väl i mandolin.

Mitt åttonde finns ej i feminin, men väl i maskulin.

Mitt nionde finns ej i beckasin, men väl i hermelin.

Mitt hela en stad i vårt land. Anna H—m.

Lösning märkt pristäffing n:r 23 och helst frankerad med landstormsmärke insändes till Iduns redaktion senast den 23 nov. 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFFLING N:R 21.

F. K. P. R. = Föreningen för kvinnans politiska rösträtt.

K. F. U. K. = Kristl. föreningen för unga kvinnor.

I. O. G. T. = Internationella goodtemplarorden.

P. B. = Par Bricoll.

S. S. S. = Svenska segellskapet.

F. F. = Försvaret främst.

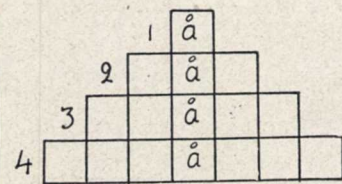
K. A. K. = Kungliga automobilklubben.

S. S. U. H. = Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförening.

De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats ha lämnats af Fru Inez Petré, Växjö, Fru Maria Bergström, Sala och Fru Eva Timm, Skultuna.

IDUNS TIDSFÖRDRIF

PYRAMID.

Liksom i den lodräta midtraden, skola samma bokstäver insättas i alla de andra lodräta raderna, så att det kommer att stå i de vågräta raderna:

1. Ett brinnande vatten först se vi, Finns både djur och växter däri.
2. Kan ofta vintertid uppstå, Något som ock bortkastas må.
3. Af partikel är jag ätföljd, Fast den här blifvit bortsköljd.
4. Frambringar ljud af värde, För den som det sig lärde.

L. B.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 43

DEN VIKTIGA INSATSEN: Men — ur — muren.

PROKOPEN: Pris, ris, is.

REBUSEN: Henrik Ibsen.

Uti

SPARKOKARE

är brännort det förmånligaste bränslat, hvarför vi uppmana enhver, som är innehafvare af en dylik apparat, att från oss rekquirera en hektoliter som prof, då därigenom erhålles det mest idealiska bränsle såväl i fråga om prisbillighet som bekvämlighet.

Brännort lämpar sig dessutom till spisar, galler och insatser i kakelugnar, äfvensom till olika kaminer, såsom Mikado, Viking m. fl. samt värmeledningspannor o. dyl.

Förse Eder därför genast med **prima maskinpressad brännort från Olaus Olssons kolimport aktiebolag**. Telefoner: Namnjanor »Olaus Olssons».

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA. PRISTÄFFLINGEN, n:r 20.

Af misstag ha de två sista siffrorna i figurens nedersta rad blifvit omkastade. Låt dem byta plats, så blir lösningen riktig.

Skarabo. I sådana fall möter det intet hinder för Eder att deltaga ändå.

Jubileums-Praktupplaga av ILLUSTRERAD FAMILJE-BIBEL

DENNA den vackrast utstyrda FAMILJE-BIBEL, som utgivits på svenskt språk, utkommer med anledning af det timade Reformationsjubileet och de stundande 400-åriga minnesdagarna för den svenska kyrkan i en ny av H. M. Konungen auktoriserad översättningsupplaga med över **1,300 större och mindre illustrationer.**

Värdet ökas ytterligare av de bilagor som medfölja såsom:

226 helsidesbilder efter G. Dorés världsberömda originalteckningar.

46 helsidesplanscher i konstnärliga tonfärgstryck av världens främsta mästares religiösa konst, uteslutande berörande ämnen ur Gamla Testamentet.

24 helsidesplanscher efter C. Blochs berömda bildgalleri till Nya Testamentet, reproducerade i konstnärliga tonfärgstryck.

10 helsidesbilder till Herrens böhn i tonfärgstryck efter raderingar av Lorenz Frölich.

12 helsidor familje-Kronika, illustr. av C. Bloch, med dekorativa ramar i tonfärgstryck.

10 Guds Bud tryckta i dekorativa ramar i flera färger.

ILLUSTRERAD FAMILJE-BIBEL utkommer i stort praktformat med stora, vackra och tydliga stilar i cirka 100 häften till det under nuv. förhållanden billiga priset av **pr häfte 50 öre** pr häfte.

Varje häfte innehåller 2 rikt illustr. ark och 1 konstbilaga.

Återförsäljare antagas på alla platser m. god provision. Skriv genast och begär prospekt.

Subskription mottagas i samtliga rikets boklädor, hos våra enskilda kommissionärer samt hos

Fröleen & Comp., Vallingatan 11, Stockholm.

Fina och välgjorda BARNKLÄDER

för flickor och gossar i alla åldrar.

DRAKTER, - - - - -	PALETÅER, KAVAJER
KAPPOR, - - - - -	SPORT-, MATROS-,
KLÄNNINGAR - - - -	& BLUSKOSTYMER
& HATTAR - - - - -	SAMT MOSSOR - - -

Prima, gedigna varor!
Beställningar utföras.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B
DROTTNINGGATAN 74, STOCKHOLM

LEDIGA PLATSER

ORDINARIE LÄRARINNETJÄNST vid Smålands sinnesslöanstalt, Nannylund kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas med år 1919. Grundlön 500 kr. jämte 3:ne ålderstillägg å 100 kr. efter 5, 10 och 15 års väl vitordad tjänstgöring samt bostad och fritt vivre. Ansökningar ställas till Styrelsen för Smålands Sinnesslöanstalt under adress Bjersby, Hult senast den 1 december 1918. Lärarinnor, som äro utexaminerade från seminariet i Slagsta hafva företräde.

Styrelsens ordförande.

ANSPRÄKSLÖS FLICKA får plats att tillsammans med husmoder sköta alla sysslor i 5 pers. hushåll. Sökanden bör vara fullt kunnig i enklare matlagning, bakning samt öfriga husliga göromål. Den som äfven är kunnig i enklare klädsömnad har företräde. Fri resa och lönepret. efter öfverenskommelse. Platsen tillträdes omkr. 4 jan. Svar till »Barnkär familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

BARNKÄR, duglig och anspråkslös husföreståndarinna sökes, som kan sköta ett landtbrukarhem där husmodern fallit bort i dagarna och lämnat 4 gossar efter sig i ålder att 8-6-2 år samt den yngste några dagar. Platsen tillträdes fortast möjligt. Foto, hyllet återsändes, uppgift om ålder, lönepretentioner samt rekommendationer sändes till Björseruds Egendom pr Sundals Ryr.

BILDAD FLICKA får plats i liten familj. Riks Stockund 261. Allm. Stockund 268. Svar till »S. I.» p. r. Stockund.

FÄTTIG, BÄTTRE FLICKA helst präst- o. a. ämbetsmannadotter, god-sint, frisk, kunnig i hems skötsel, villig göra ensamjungfrus alla sysslor mot att vara såsom familjemedlem, får gen. lätt god, välfö-lnad, varaktigt plats i 3 pers. hem. Sv. snarast m. foto, personalier lön t. »Skånsk Prästgård», Mörarp.

BÄTTRE FLICKA, enkel anspråkslös, med godt humör och sätt och ej rädd för arbete får snarast god plats att hjälpa husmodern med vården af 3 barn samt sköta deras tvätt och vid behof biträda i andra sysslor. Svar med alla upplysn. betyg, helst muntliga, ref. o. foto samt lönepret. o. dyl. red. ställas till »Officersfamilj 7», Karlskrona p. r.

Bostadsinspektrisbefattningen i Malmöhus län kungöres härmed till ansökan ledig. Sökande torde före den 20 instundande november insända ansökningshandlingar till undertecknad, som på anfordran lämnar närmare upplysningar. Tillträde af befattningen sker i instundande januari. Axel Ekelund Förste Provinsialläkare, Malmö.

Trädgårdsmästare.

Duktig välrekommenderad gift Trädgårdsmästare erhåller plats till 1:sta mars nästa år, garanterar 5,000 kr. i lön första året. Wäla Gärd pr. Hålsingborg. W. Rönne-Lotz.

I mindre Stockholmsfamilj

där ett vänligt hem och godt kost-håll kan påräknas sökes en bildad flicka med ordningssinne som hus-mors verkliga hjälp. — Sökande bör vara väl kunnig i sömnad, händig och van vid ett hems sysslor. Svar med betygsafskrifter och rek. märkt »Hustomte 15 nov.», Iduns exp. f. v. b.

Hushållerska,

helst vegetarisk intresserad, som på egen hand vill och kan med ordning och sparsamhet sköta ett enkelt men reellt ungarhem för plats genast, sång och musikintresserad, samt glad och god skall människan vara. Ut-förligt svar jämte löneanspråk och foto, märkt »Naturskönt stationssam-hålle, Smålands, Iduns exp. f. v. b.

Vid Vadstena

hospital blifva 2 tjänster som första sköterskor lediga att tillträda den 1 januari 1919.

Sökande skall hafva genomgått två-årig kurs i allmän sjukvård. Lön 1140 kronor pr år jämte krigs-tillägg samt bostad med möbler och sängkläder, lyse ved, tvätt och tjänstekläder.

Af vederbörliga handlingar åtföljda ansökningar inlämnas senast den 20 november till Öfverläkaren, Hospitalet, Vadstena.

En ung, barnkär

studentska med lärarinnekompetens el. folkskollärarinna får anställning vid det nybildade hvilohemmet för barn i Grennåfors. Svar med kompetensintyg, löneanspråk och foto insändes under adress Frk. Anna Edberg, Solbacken, Moheda, Grennåfors.

Husföreståndarinna

i ålder mellan 25 och 35 år med erfarenhet i allt som hör till skötandet av ett hem får plats genast eller så snart som möjligt hos ensam herre (nubbliven änking) i villasamhälle nära Göteborg. Sökande bör vara musik-kalisk o. representativ. Betygsafskrifter jämte referenser och fotografi samt uppgift om löneanspråk och tid för platsens tillträdande insändes till »Köpman 1883», Annonsbyrå Hugo Krantz, Göteborg.

Bättre flicka

elementarskolebildad, önskas som barn-sköterska. (16 mån. barn) Skall delvis sköta husas sysslor. Familjemedlem. Svar med rek. foto till provinsial-läkaren, Ragunda.

Vid Piteå hospital och asyl

anställas fr. o. m. 1919 tre öfversköterskor. Elementarskolebildning och minst 2-årig sjukhusutbildning fordras. Närmare meddelar Öfverläkaren.

Husmoders-befattningen

vid Döfstumsskolan i Lund kungö-res härmed till ansökan ledig, och äga sökande att senast den 1 decem-ber detta år till skolstyrelsen insända sina ansökningshandlingar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt de intyg i öfrigt, medelst hvilka de önska styrka sin kompetens. Med tjänsten äro för-enade följande förmåner: Kontant lön 900.— kr. om året jämte två ålders-tillägg å 150.— kr., fri möblerad bo-stad om 2 rum med värme och lyse, fri kost under den tid arbetet vid skolan pågår, fri tvätt och fri läkare-vård af skolans läkare. Vid uppnådd pensionsålder erhålles pension. Plat-sen tillträdes den 22 januari 1919. Lund i oktober 1918.

Styrelsen.

Examinerad sjuksköterska,

kunnig i sinnessjukvård, erhåller plats som öfversköterska vid Växjö hospi-tals kvinnoafdelning den 15 decem-ber detta år. Ansökan åtföljd af friskbetyg och betygsafskrifter insän-das före den 10 nästkommande nov. till öfverläkaren vid Växjö hospital.

Lärlarinna

med bästa referenser önskar under februari (15 dec.—15 febr.) mot fritt vivre och fria resor plats i god fam. Undervisar i vanliga skolämnen och deltagar gärna i hushållsgöromål och handarbete. Svar till »Värmländskan, Tyresö, Stockholm 4.

Ensamjungfru

helst äldre, rask och ordentlig, kun-nig i matlagning och öfriga i ett hem förekommande göromål får genast plats i liten familj. God lön. Svar helst med foto som återsändes samt betyg till »Liten familj», Box 10, Borås.

Barn-sköterska

fullt pålitlig, ej för ung, helst sykun-nig, får genast god plats. Svar till »B. A.», p. r. Norrköping 1.

PLATSSÖKANDE

20-ÅRIG elementarbildad flicka, önskar plats i finare familj som sällskap och hjälpredda. Kunnig i sömnad, handarbeten och hushållsgöromål, nå-gonen lön önskvärd. Familjemedlem. Svar till »Karim» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

18-ÅRS FLICKA af god familj önskar plats i större familj på lan-det för att lära hushåll. Har myc-ket stora anlag för husliga sysslor, mycket barnkär och har godt hand-lag med barn. Är frisk och stark och villig att hjälpa till med hus-liga sysslor. Svar emotes med största tacksamhet till »Familjemedlem O. S.», Hvetlanda.

26 ÅRS FLICKA önskar plats i bättre familj, att vara behjälplig med hus-liga göromål. Vid lön fästes mindre afseende. Tacksam för svar till »D. E.», Box 61, Borås.

UNG KVÄNNLIG gymnastikdirektör med fina betyg o. ref. önskar plats genast i privat fam. eller i Inst. Svar till Frisk-gymnastik, Gumaelii Annonsbyrå Malmö.

BÄTTRE, anspråkslös flicka kunnig i enklare matlagning och bakning, samt van vid öfriga husliga göromål, önskar plats i bättre familj (helst landtgård) att tillsammans med hus-modern sköta hemmet. Svar till »Fam-lijemedlem», Iduns exp. f. v. b.

Sjuksyster,

hvilken tröttnat på arbetet som öfver-sköterska på lasarett, önskar erhålla plats i aktad fam. där tillfälle gifves att lära ett hems skötsel. Annonsö-ren önskar att blifva betraktad som familjemedlem. Sv. sänd. till »Ombyte, nytta och nöje», Iduns exp. f. v. b.

Olycksfall- och sjuk-Skadestands-Automobil-Motorcykel-Glas- o. Vattenskade-försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

INACKORDERINGAR

UNG FLICKA (21 år) med folkskole-bildning önskar inackordering i finare familj, helst i södra Sverige, där till-fälle gifves att erhålla undervisning i allmänbildande ämnen, (tyska fran-ska, historia, konst och litteratur samt sång och musik.) Äfven önskas erhålla inblick e hvad som hör till ett finare hems skötande. Helst i familj, där jämnårig ungdom finnes. Svar med prisuppgift pr månad torde sändas till »15 November 1918», Syd-svenska Dagbladet Snällpostens kon-tor, Malmö, f. v. b.

Damer

få angenäm o. diskret vistelse på längre eller kortare tid i godt hem på landet. El. ljus o. tel. finnes. Svar till »God vård», Iduns exp.

A.B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG.

Försälja Pianofabriks A.-B. Gustafson & Ljungqvists Pianon

ELIN WÄGNERS

ÅSA-HANNA

är

KVINNORNAS BOK I ÅR

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
- Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöten.
- Ludvika: Ludvika Tidning.
- Luleå: Nerrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Norrköpings Tidningar.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oscarshamns-Posten.
- Sköfde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Säter: Sätters Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohusläningen.
- Uppsala: Tidningen Upsata.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Visby: Gotläningen.
- Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
- Växjö: Smålands-Posten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands-Posten.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl mat-lagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, bord-dukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskurs och öfver-skådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det redan tryckts öfver 40,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, inbunden i vackert band, endast kr. 7:— och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller portofritt från Förlaget, Iduns expedition, Stockholm.

Inf. genom Stockholms Läkarförening.

Doktor Hiller
Drottningatan 82,
Spec.: nervösa sjukdomar.
Privat sjukhem i Stockholms närhet.

Professor PAIRIK HAGLUND
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkl. R.T. 7025. Slureg. 62, Stockholm. S. T. 8301
För behandling af stödie- och rörelseorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgifvande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Posp. Major J. G. Thulia, LUND.

Vid
**GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT**
Grundat 1911
börjar ny kurs i
MESSAGE O. SJUKGYMNASTIK
i medio av januari
I olikhet mot föregående år kommer kursens andra termin, som eljest brukat följa under hösten, att taga sin början omedelbart efter vårterminens slut, varigenom kursen i sin helhet kan göras fullständig och avslutas under medio av juli månad.
Begränsat antal kursdeltagare, gedigen och fullständig utbildning. Framstående lärarekräfter.
Begär illustrerat prospekt.

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

Misspnydande hårväxt,
vårtor, födelsemärken, aflägsnas för alltid medelst elektrolysbehandling. Rådfråga läkare ang. metodens tillförlitl. Mottagn 10-3. Birger Jarlsg. 58, invid Tegnerg. R. Öst. 19 56. A. 96 06. Karin Mårtensson.

Pormaskar
och svarta punkter försvinna fullständigt om man använder Eau Détersivo. Pris kr. 11:50 + porto. Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan, Stockholm.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspegel 10 kr. Afven andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Crème Ideale
förlänar ansiktshuden ungdomlig charme gör huden mjuk och smidig samt röda händer vita. 3.50

En bok med kolossal efterfrågan.
Konsten att uppfråga.
Innehåll: Hvad en modern människa måste veta. Hur man blir en angenäm sällskapsmänniska. Hur man framgång uppträder i herr- och damällskap. Huru blyghet, försagdhet o. dyl. bortarbetas. Pris kr. 2:50 mot postförskott eller frimärken från Bokkompaniet, postfach 282, Stockholm 1.

Svalöfs Original extra Kolben

ny, synnerligen odlingsvärd värvetesort.		
Försöksresultat på Svalöf 1911-1916	Kg kärna pr bar	Relativ-tal.
Extra Kolben	2890	116
Vårpärl	2610	104
Kolben	2500	100

i lokala försök i Malmöhus län:

Extra Kolben	3180	113
Vårpärl	2880	102
Kolben	2820	100

Svalöfs nya Extra Kolbenvärvete ger i södra Sverige avsevärd högre avkastning än andra värveten. Genom detta resultat av förädlingsverksamheten på Svalöf kan odlingen av värvete bättre än förr konkurrera med annan värsäd och värveteodlingen bör kunna få större betydelse för brödsädesproduktionen i vårt land.

Svalöfs extra Kolben erhålles endast från **Utsädesbolaget, Svalöf** med filialer i Norrköping, Göteborg och Hernösand.

Philip Holmqvists Handelsinstitut
N. Allégat. 7, 1 & 2 tr., Göteborg. Grundat 1885. Rt. 21 27 & 91 60. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.

34 läsåret. Vårterminen börjar den 13 jan. 1919. 33 akademiskt och praktiskt utbildade lärare. Över 700 elever årligen.
Studentkurs. Gymnasialkurs. Korrespondenskurs. Bankkurs. Högre och lägre avd. för folkskolebildande.
Platsförmedlingsavdelning med vidsträckt förbindelser.
Begär vårt 40 sid. illustr. prosp.

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15 STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Känd och välkänd sedan gammalt i Örebro län och hela Mellansverige är **NERIKES ALLEHANDA** såsom pigg och vaken nyhetstidning med frisinnad lagging samt **utmärkt annonsorgan.** Jämmt spridd och inarbetad i alla samhällsklasser, både i stad och på landet.

Overland
TRADE MARK REG.

Den populära "Country Club"
Overland-modellen "Country Club" är särdeles omtyckt af aristokratien.
Dess låga linjer gör den särdeles lämplig som sportvagn, dock förlorar den härigenom ej något som helst i komfort.
Ni kan köra med den hvar som helst. Den har stark motor, stora hjul, dito ringar och mjuka cantileverfjädrar å bakhjulen, högsnåld magnetapparat och elektriska kontroll-nappar, är komplett utrustad. — Är med andra ord en automobil Ni alltid kommer att vara stolt öfver. Utfrändet är förstklassigt och priset, tack vare den enorma tillverkningen, förvånansvärdt lågt. Just därför är Overland "Country Club" den mest populära automobilen i landet.
Ensamförsäljare för Sverige:
Rich. F. Björkmans Motor A.-B. Sturegatan 36, Stockholm.
WILLYS-OVERLAND, Inc. Toledo, Ohio, U. S. A. 1764.

EN FATTIG TJANARINNA vädjar härmed till bättre lottade om någon skulle vilja vara af den godheten att taga hand om hennes lilla flicka som egen eller mot någon ersättning. Barnet är 3 månader, friskt och välskapadt. Tacksam för svar till Lisa Larsson, Klostergatan 14, L u n d.

Att bryta servetter i ett flertal olika faconer læres lätt genom vår nya illustr. broschyr **"SERVETTEN"**
Sändes mot kr. 1:20 från **Förlaget Practica, Göteborg 7.**

TILL SALU.
Vaniljsocker, gammal tillverkning till 1: — pr burk. 10 burkar exp. franco.
HJ. ARWIDSON, Svartorp.

I VARJE SVENSKT HEM bör finnas en svensk, solid, lättgående och beprövad **Gusqvarna** Symasfin

Pälsvaror, bäst och billigast från lagret **Drottninggatan 37, 1 tr.** **JONSSON, HALLSJÖ & C:o,** från Malung.

Höstens och julens succésbok är FREDRIK PERSSON: Björnhyttan.
"Ett betydande verk" säger Alfred Fjellner i Sydsv. Dagbl. Snällposten
"En mogen konstnårs verk" säger O. R. W. i Arbetet
"En bred, saftlig fantasibegåvning" säger R. L. i Upsala Nya Tidning
"Hans språk äger en kraft, en skönhet och rytm, vars like man ej ofta finner" säger Lännart Ribbing i Lunds Dagblad
"Fredrik Persson har på kort tid förvärvat sig en plats i främsta ledet bland våra yngre författare. Man lyssnar med spänning till hans ord." "Björnhyttan" hör till den litteratur som blir både i 1st och bestående
Lektor E. Grip i Norköp. tidn. **6: 50.**
G. W. K. GLEERUPS Förlag.

HEMMETS HANDBÖCKER, fyra oundgängliga rådgivare för husmodern, äro: **Elna Pehrsson: Praktiska metoder för konservering.** 4:e uppl. Häft. 1.50, klobb. 2.75. **Elisabet Wärn-Bugge: Hemmets vävbok.** 4:e uppl. Häft. 2 kr., klobb. 3.50. **Svea Olsson: Handledning i dekorativ söm.** Häft. 2 kr., klobb. 3.25. **Hanna Kamke: Blomsterodling i hemmet.** 2:a uppl. Häft. 2.25, klobb. 3.75. Samtl. rikt illustr. Alla fyra tillsammans häft. 7.75, klobb. 13.25. 1 bokh. **Lindblads Förlag, Uppsala.**

FLÅTOR förfärdigas af Edert afkammade hår, för endast 6 kr. pr st. Förstklassigt arbete garanteras **A. Johansson, Bonäs, Mora.**
Lyckade bakverk Åstadkommas lättast med **Nornans Jästpulver**

BLOMSTERLÖKAR och PERENNA (fleråriga) VÄXTER äro ovärderliga för att **GÖRA HEMMET GLATT och TREVLIKT**
Blomsterlökkollektioner till Kr. 5.—, 3.— och 1.75 pr st
Perenna värtkollktioner till Kr. 7.— och 3.50 pr st
Kataloger med odlingsanvisningar på begäran
Algot Holmberg & Son TRÅDGÅRDSAVDELNINGEN NORRKÖPING.

Köp i tide!
30 ol. krigsmärken kr. 1.—
50 " " " 3.—
150 " " " 20.—
100 tyska kolonier " 20.—
(dessa m. sliga enormt).
Kval. gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.
Frimärksbörsern, KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÅDE 9

EN NYTTIG BOK.
Umgängeskunst — Levnadskonst, råd och betraktelser av redaktör J. L. SAXON, Häftad 2:50. Inbunden 3:25. Över 35,000 ex sålda.
Oundgänglig rådgivare för ungdom och envär, som vill lära sig att uppträda **bidat, beivrat och taktfullt** bland sina medmänniskor, såväl i det offentliga som i privatlivet, i sällskaper, mot överordnade etc.
Kom ihåg att blyghet, osäkerhet och försagdhet i andra personers sällskap ofta bottnar i känslan av att icke känna den goda tonens fördringar.
Huru uttömmande boken är framgår av följande uppräknig av några av kapitelrubrikerna: På gatan, Samtal, Visiter och längre besök, Bjudningar och annan samvaro, Till bords, Sorg, På konsert, teater o. dyl., På restauranger och andra offentliga ställen. I butik, På resa, Brevskrivning, Telefonering, Att tacka, Gåvor o. gengåvor, Tjänster och gentjänster, Dräkten, Kroppsliga defekter och missbildningar, Föreningsliv, Principal och biträde, Förlovnig och bröllop.

BESTÄLLNINGSEDEL till Bokförlaget Nutiden, Stockholm.
Sänd mig mot postförskott.....ex. av boken **UMGÅNGESKONST—LEVNADESKONST** av J. L. Saxon å kr. (ifyll).
Namn
Adress
Postadress

AKTIEBOLAGET SKANSKA HANDELSBANKEN
STOCKHOLMSKONTOR ARSENALS G. 9
FILIALER SÖDERMALMSTORG 8 STUREGATAN 52
EGNA FONDER: 35,000,000
Idun utgives denna vecka i A och B.